

# GLASOVA Panorama

KRANJ, 2. marca 1963

STEVILKA 9

## Zemeljski plaz porušil vas

Cesta, ki vodi v vas Bogoslovec v okolici Stipa, je pred vasjo razrušena. Pred dobrim tednom so vaščani te odmaknjene vasice, ki je znana po rudniku azbesta opazili, da se je nad hribom Bogoslovec sprožil velik zemeljski plaz, ki je začel počasi drseti. Zemlja se je premikala vedno hitreje in v vasi kmalu porušila prve hiše. Zdaj je nevarnost popolna. Velikan-

ski zemeljski plaz grozi, da bo porušil več vasi. V ruševinah je do sedaj ostalo že 15 hiš, najmanj 33 pa jih je še ogroženih. Iz vasi so izseljili okoli 200 vaščanov, ki so jim uničene hiše, njive in sadovnjaki. Prav tako so zaprli rudnik azbesta v bližini vasi, ker je nevarno, da ga zasuje. Edina cesta, ki veže rudnik z vasjo, je na več krajih pretrgana.



Na pepelnico so pokopali pusta. Pogrebci so s posmrtnimi ostanki krenili s Primskovega. Najprej so mrliča ljudje lahko kropili v gostilni »Pri Jaku«. Iznadljivi pogrebci so za kropitev predpisali posebni davek. Tudi med pogrebnim sprevodom so nabirali »desetino«

## Novo potniško letalo »Bled«

V sredo je na beograjskem letališču pristalo drugo reaktivno potniško letalo tipa Caravelle, ki nosi ime po gorenjskem letovišču Bledu. Potniško letalo »Bled« bodo s prvim aprilom vključili v naš letalski promet in bo vzdrževalo letalske zveze na mednarodnih progah.

Potniško letalo »Bled« je izdelala tovarna letal Sud Aviation. Naše letalsko podjetje JAT ga je kupilo, da bi skrajšalo polete na dolgih mednarodnih progah. Letalo lahko vkrci 80 potnikov in spada v vrsto najmodernejših potniških letal. Zadnja leta se je med letali tipa Caravelle in ameriškimi potniškimi letali razvilo veliko tekmovanje v hitrosti in varnosti poletov.

## Pustni sprevod

Številni Kranjčani, ki so se na pustni torek in dan pozneje zbrali na pločnikih in na ulicah, so prizorišča zapuščali dvakrat nezadovoljni: zaradi zamud in zaradi slabe pripravljenosti pustnega obreda. Pobudniki karnevalskega sprevoda so se naloge lotili tako površno, da se povprečen gledavec ni mogel znebiti vtisa velike polomije. Pri mestih, ki imajo večje karnevalske izkušnje, bi se lahko marsikaj naučili! Pustni sprevod namreč ne more biti sam sebi namen. Z njim moramo znati ljudem kaj povedati, izsmejati človeške napake, obreigniti se ob trenutno pereče mestne in svetovne probleme, prikazati neke smešne običaje in obsoditi nepravilnosti. Vsega tega smo v kranjski pustni povorki pogrešali. Tako se je pustni obred končal s povorko slabo našemljenih maškar, ki niso vedele kaj pravzaprav predstavljajo in zakaj se kažejo ljudem. To je na splošno znak našega nizkega in nerazvitega estetskega čuta, s katerim bi lahko presojali, kaj je lepo in kaj grdo, kaj je smiselno in kaj odvratno, kaj je ljudem všeč in kaj jih odbija. Pobudniki letošnje pustne prireditve so se zadovoljili, da so zbrali skupino pustnih šem, ki so se po svoji uvidevnosti našemile, niso pa znali izpeljati svojih zamisli, če so jih seveda imeli! Tako je ostal njihov trud in prizadevanje »bob ob steno«.

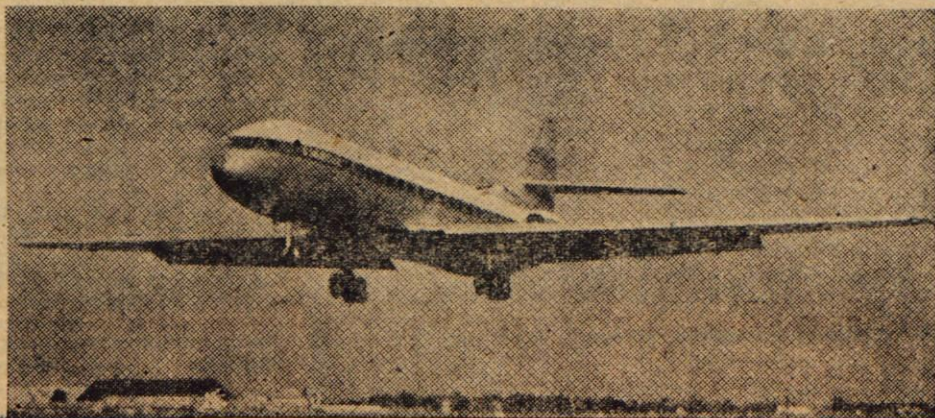
Kranjski primer pa ni osamljen. Pustne prireditve so bile tudi v drugih krajih na Gorenjskem. Za vse te prireditve velja isti očevek: premalo pripravljenosti in preveč površnosti. To pa z drugimi besedami pomeni voditi ljudi za nos. Velika udeležba na pustnih prireditvah, ne kaže samo, da so naši ljudje radovedni, temveč da takšnega karnevalskega načina zabave v resnici pogrešajo.



Pustna povorka, v kateri je bilo zelo malo duhovitih upodobitev današnjega časa, je z »vesoljskim potnikom« prišla na Titov trg. Tam se je celotna zamisel karnevalskega pustnega torka razpadla kot razsušen škaf, ki so mu odpovedali obroči

## Čuden televizor

Družina Plavšić iz Beograda je s svojim televizijskim sprejemnikom prepotovala skoraj že po vsej Evropi. Televizor, ki so ga pred leti kupili, vse vidi. Do sedaj so na zaslonih videli že televizijske oddaje iz Moskve, Stockholma, Helsinkov, Madrida, Lisbone in Varšave. Televizijski spored iz tujih držav so gledali neposredno brez prenosa Evrovizije ali Intervizije. Oddaje so hoteli vloviti tudi ostali lastniki televizijskih sprejemnikov v hiši, kjer stanujejo Plavšićevi, vendar se lov na tuje programe ni posrečil. Vsekakor redka tehnična zanimivost.





# Kocka bo padla na volitvah

Razlogi, da je prišlo do razpusta kanadskega parlamenta in razpisa novih volitev, so zdaj že spravljeni v zbirki zgodovinskih spletk. Padec Diefenbekerjeve vlade je posledica vmešavanja Pentagona v kanadske obrambne zadeve, saj je dobro znano, da je bila kanadski vladi izglasovana nezaupnica zaradi razlik med ameriškimi in kanadskimi stališči o atomski in raketni oborožitvi.

Washington je ob različnih prilikah pritiskal na kanadsko vlado glede nakupa raketnega orožja, ki je po novih izumih že precej zastarelo in bo kmalu spadalo med staro železo. Diefenbekerjeva vlada pa je želela o času in izbiri orožja sama odločiti in ji verjetno ni bilo veliko od nakupa. Počasi so se odnosi tako zaostri, da bodo

pa se bo po vsej verjetnosti zasakala kanadska politika, če bo na volitvah zamagala proameriška liberalna stranka, ki jo vodi Pearson.

## Prva trenja

Čeprav politične primerjave večkrat rade enačijo odnose med Kanado in ZDA z vzorno zakonsko zvezo, ne smemo te idilične predstave vzeti za gotovo dejstvo. Prva trenja med Američani in Kanadčani so se pojavila že v času, ko so iz Washingtona hoteli za vsako ceno izpeljati popolno trgovinsko blokado Kitajske. Kanada je pokazala robove svoje- mu velikemu bratu na jugu

šne polete dovolili, toda na začudenje vseh ameriških generalov so iz Ottawe dobili odgovor, da bodo ameriško prošnjo predložili predsedniku kanadske vlade, ki edini lahko o tem odloča. Vmešati se je moral celo predsednik ZDA Kennedy. Predsednik Diefenbeker je končno izdal dovoljenje, toda samo za osem poletov na dan, namesto 600, ki so jih zahtevali ameriški generali. Vsak polet pa so morali vnaprej prijaviti. Tega ponižanja Pentagon ni mogel pozabiti.

## Beseda volivcem

Pod padcu vlade v vrstah Diefenbekerjeve vlade ni prišlo do razkola. Vlada je v predvolilnem boju prešla celo v ofenzivo. Ko je odgovarjal na pretnje ameriškega poslovnega sveta v kanadskem gospodarstvu, je Diefenbeker izjavil:

— Nekdo mi je rekel, da bo kanadsko gospodarstvo zelo oškodovano, če ne bom spremenil svojega stališča. Tega ne morem sprejeti, ker bi to pomenilo, da je naša država prenehala biti samostojna v svoji politiki in v svoji usodi.

Kmalu ga je dopolnil tudi zunanji minister, ki je povedal, da je do odklonitve ameriških raketnih orožij prišlo, ker Kanada želi aktivno sodelovati pri iskanju izhoda iz svetovnih nesporazumov — vključujoč tudi splošno razorožitev.

## Ameriški denar in volilni listki

Nekateri napovedovalci izhoda aprilskih volitev pravijo, da bo na razporeditev znatno vplival ameriški kapital, ki se steka v kanadsko gospodarstvo. Kanada zavzema skupaj z ZDA in Švedsko najvišje mesto na svetovni lestvici življenjske ravni v posameznih deželah. Vpliva ameriškega kapitala na kanadsko gospodarstvo ni mogoče izključiti. Vsota 25 do 30 milijard dolarjev — na toliko cenijo vrednost ameriških naložb — ni majhna. Pri tem moramo upoštevati, da 60 odstotkov kanadskega izvoza odpade na ZDA. Podobna je slika v obratni smeri. Čez 70 odstotkov kanadskega uvoza prihaja iz ZDA. Če imamo vse to pred očmi, potem Diefenbekerjev odpor proti satelizmu in obracun na volitvah ne bo lahe

## Rekli so...

»Prva žrtev vsake mednarodne krize je resnica.«

James Reston, amer. komentator

»Ne moremo trditi, da imajo Američani ravno največjo demokracijo. Nekateri stvari pri njih so videti zelo nedemokratične.«

Konrad Adenauer, zah.-nemški kancler

»Nekateri Britanci še vedno mislijo, da je de Gaulle več dolžan naši deželi, kot mi dolgujemo njegovim.«

Emanuel Shinwell, britanski politik

»Po nedavni krizi v Bruslju Evropska gospodarska skupnost ni več živ organizem, temveč samo mehanizem.«

Ludwig Erhard, zahodnonemški vicekancler

»Če propadem, bodo veliki duhovi ostali mrtvi za vedno: evropski humanizem bo zamenjal triumf barbarov.«

Charles de Gaulle, francoski predsednik

»Gradnja gradov v oblakih ne stane ničesar. Zelo drago pa je njihovo uničenje.«

Francois Mauriac, francoski akademik

»Kdor ima vilo na morju, ima tudi prijatelje in sorodnike.«

Fernandel, francoski komik

»Napisati gledališko igro v petih dneh ni noben čudež. Čudež je zadržati igro pet dni na repertoarju.«

Bob Hope, ameriški komik

»Čim več sveč mora človek postaviti v svojo torto na rojstni dan, tem slabša pljuča ima, da bi jih upihnil.«

Pablo Picasso, francoski slikar

»Ne vidim nobene varnosti v ideji o tretji silki. Verjamem, da bo v doglednem času ameriška prisotnost v Evropi še vedno prvi pogoj naše varnosti.«

Lord Home, britanski zunanji minister

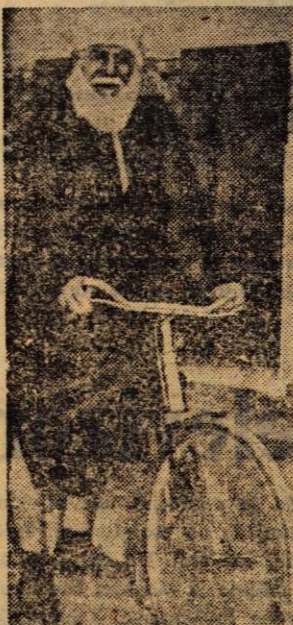
»Ne dovolite, da bi moje truplo vlačili po mestnih ulicah.«

General Kasem, iraški predsednik

## GLOBUS

### Ne mara v pokoj

ABDEL HAMID MOHAMMED KABALA ne občuti bremena svojih 88 let. Starec iz Kafr Davara v Egiptu odhaja vsako jutro na delo v tovarno umetne svile, kjer dela kot mehanik. Na delo se vozi celo s kolesom. L. 1951 in leta 1953 je sodeloval v diverzantskih skupinah proti Angležem. Čeprav je začel delati že na koncu prejšnjega stoletja, starec še ne želi oditi v pokoj.



Kanadski premier Diefenbeker

že v kitajskem primeru. Po razmeroma težkih pretnjah in ustnih ukorih je Kanada kljub vsemu navezala redne trgovinske stike s Kitajsko. Lansko leto so Kitajcem prodali celo višek svojega žita v vrednosti 50 milijonov dolarjev.

Tudi v odnosih do Kube je Kanada ubrala svojo pot. V trenutku objave popolne pomorske zapore je v ameriškem obroču ostalo zajetih osemnajst ladij, na katerih je bilo šest tovorov iz kanadskih luk.

V kubanski krizi je prišlo še do novih navzkrižij. Ameriška vojska je bila v tem času v pripravljenosti. Načrt pripravljenosti je predvideval tudi polete z nuklearnimi glavami nad kanadskim ozemljem. Iz Pentagona so brzojavili v kanadsko ministristvo vojske, da bi jim fak-



### Tigrov naslednik

MICHELL CLEMENCEAU, sin znanega francoskega državnikarja, ki je dobil naziv »TIGER«, se je pred dnevi drugič poročil v Parizu. Tigrov naslednik ima 90 let.

### Uvoz morivcev

Pariški listi pišejo, da so za zadnji poskus usmrtnice generala de Gaulle namerali uvoziti morivce iz Španije in Luksemburke. Vodniki, ki bi morali tolo spraviti čez Pirineje, pa so se v zadnjem trenutku zbal, da bi jih polovili in pozapri. Prav tako neki naročeni ubijavec iz Luksemburke ni uspel prekorati francoske meje.

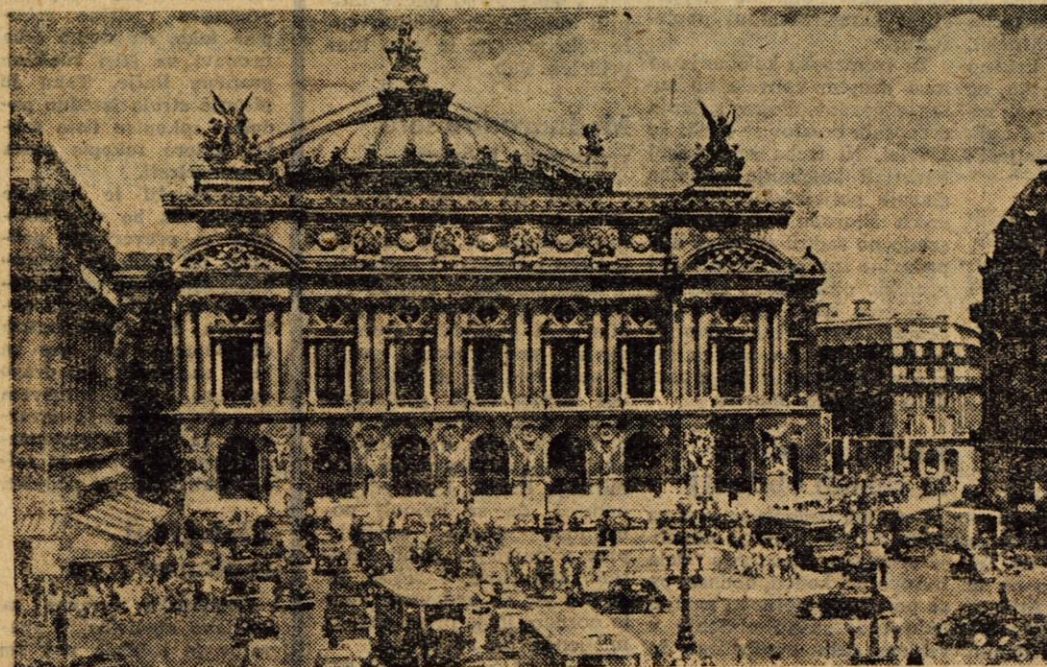




Vtisi z ulic svetovnega vele mesta

# Veliki Pariz

PIŠE: FRANCE ŽVAN



Pariz ima nešteto lepih četrti in velikih vele mestnih trgov. Med najlepšimi je tudi trg pred francosko Glasbeno akademijo, kjer so se izšolali slavni francoski glasbeniki

Ko sem se nekega dne napotil na Montmart sem do vrha hriba naštel kakih štirideset stoja. Ob njih so slikarji. To so blede premraženi obrazi, njih so slikarji. To so blede, premraženi obrazi, premražena telesa in premrli prsti, oguljene suknje, pa barve, čopiči in lopatice. Vsak slikar ima poleg stojala razstavljenih nekaj slik. Nekateri so še čisto sveže. Pod slikami je cena. Cena slik me je navajenega, da je v Parizu vse strašno drago, zelo presenetila. Za deset do dvajset tisoč dinarjev je mogoče dobiti zelo lepe slike, pa po pet tisoč in manj jih tudi ne manjka. To blago je v Parizu — »hramu umetnosti« — zelo poceni, mnogo cenejše kot pri nas. Seveda nobeden izmed slikarjev na Montmartru še nima imena. Če ga bo kdo dobil... bogve po koliko bodo takrat tiste slike, ki stanejo morda zdaj manj kot pet tisočakov.

Doslej sem bil trdno prepričan, da prihaja vse, kar je v likovnem svetu tujega in nerazumljivega, iz Pariza. Zato sem pričakoval, da se bom na Montmartru zgubil med modernimi slogi (izmi) in da moje laične oči ne bodo našle veliko tistega, kar bi moj razum in čustvo lahko dojelo. Zgodilo pa se je čisto drugače. Na Montmartru nisem videl zmazkov, pač pa precej lepega realizma in mnogo modernih slik, ki pa vendar niso bile tako abstraktne, da bi jih ne mogel razumeti ali bi morda moral imeti posebno šolo, da bi jih lahko dojel. Revni, prezeblji in najbrž ne od ugodja siti umetniki so razstavljali dela, ki so mi bila bolj razumljiva kot dela na prenekateri razstavi pri nas. In to v »hramu umetnosti«, na Montmartru, v Parizu.

## Pod Slavolokom zmage

S pomenik, ki so ga dogradili v šestintridesetih letih, je petdeset metrov visok in petinštirideset metrov širok. Na njem so vklesana imena tristo šestinosemdesetih generalov, ki so sodelovali v Napoleonovih vojnih

pohodih, ves pa je obdan z reliefi različnih velikosti in pomenov. Mnogi izmed njih so umetnine, ki zaslužijo posebno obravnavo. A pod Slavolokom zmage se nisem mogel osredotočiti nanje. Premišljeval sem druge reči.

Pod obokom gori večni ogenj padlemu junaku. Po notranjih stenah slavoloka in po tleh

so vzdane plošče v spomin na boje, ki jih je bojevala francoska armada po letu 1800. Pred nekaj leti so vzdali ploščo, ki spominja na boje francoske armade v Indokini.

Drznil sem se vprašati, če bodo morda kmalu vzdali ploščo v spomin na zadnjo strašno in neslavno epopejo francoske armade — na sedemletno vojno v Alžiriji.

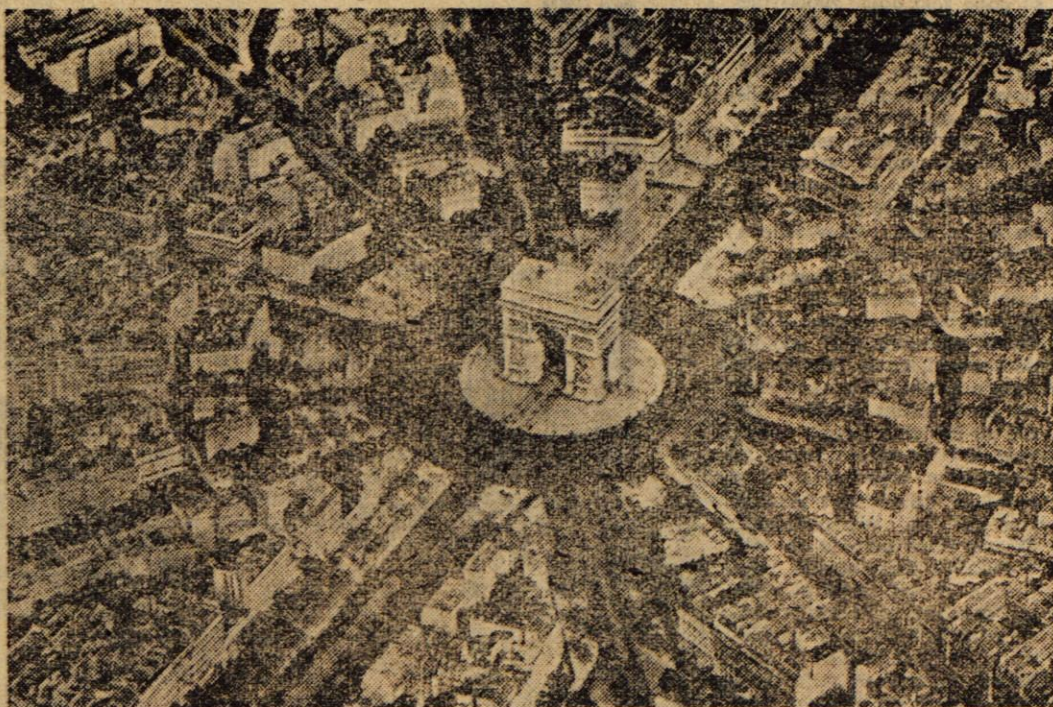
Odgovora nisem dobil, pač pa me je ošinil strupen pogled, ki me je opozoril, da je ta rana še živa in naj nikar ne drezam vanjo.

Slavolok zmage priča o mnogih zavojevalskih bitkah, ki jih je bojevala francoska armada, priča pa tudi o dveh vojnah, v katerih so se Francozi borili proti sovražnikom in zavojevalcem. Zato mi je nehote ušla misel na spomenik gibanju odpora.

V letih dvainštirideset in trinštirideset se je francoski odpor sprevrgel iz čisto prikritega v odprt boj. V Alpah in drugod so nastale gverilske enote, po mestih pa mreža oboroženih komandosov. Sedanji francoski predsednik je pomagal domovini s tem, da je organiziral odpor iz severne Afrike. Za svoj denar je oborožil prve enote in kupil celo prve tanke.

Pod Slavolokom zmage sem razmišljal o slavnih dneh francoske zgodovine. Misli so nehote uhajale k spomeniku žrtvam odpora. Zgrajen je na skrajnem delu otoka na Seini — više od notredamske cerkve. To je ogromen kamenit blok, ki je prepričljiv edinole s svojo silno težo. Pa prav z ničemer drugim.

Ves svet pozna Slavolok zmage. Vsak obiskovavec Pariza se ušavi pod njim. Skoraj nihče pa ne ve, kje stoji spomenik žrtvam odpora in skoraj nihče ga ne obiše. Morda mora biti tako. Saj so prav tisti dan demonstrirali nekdanji bojevniki. Osemdeset tisoč se jih je zbralo, da bi opomnili de Gaulle, naj jim zagotovi pravice in ceni ideale, za katere so se bojevali pod njegovim vodstvom.



Središče Pariza s Slavolokom zmage v ospredju. K Slavoloku zmage se stekajo vse prometne žile. Na sliki vidimo tudi del znamenitih Elizejskih poljan



# Letošnja zima ne bo osamljena

## Za prihodnja leta še napovedujejo mrzla in snežna obdobja

Po vsem svetu se ljudje radi pogovarjajo o vremenu: ponekod pogosteje in obširneje, ponekod pa tako — bolj mimogrede, povsod pa je to tema, ki je kar pravšnja za razgovore, ki so bolj samemu sebi namen, a jih je treba opraviti. V zadnjem času postajajo ti razgovori tehtnejši, saj je vreme vse bolj muhasto in pogosto zagode kakšno takšno, ki jo po vseh, v stoletjih preizkušenih pravilih, ne bi smelo. Nenavadno huda zima, preobilno deževje, nerazumljiva suša, razdiralni viharji in še mnogo drugih vremenskih pojavov navaja na mišljenje, da v ustaljenih vremenskih navadah nastajajo spremembe.

Manjše število meteoroloških opazovalnic je v Evropi začelo z delom že pred 100 do 150 leti. O kolikor toliko zadostni mreži postaj za merjenje in opazovanje vremenskih pojavov je mogoče govoriti šele v začetku naše stoletja. Po drugi svetovni vojni se je opazovanjem na celini pridružilo še raziskovanje v najvišjih slojih naše atmosfere in šele s tem se začelna pravo spoznavanje mehanizma vremena in procesov, ki nanj vplivajo.

## Zaledenelo Jadransko morje

Po ostankih iz raznih geoloških dob je mogoče sklepati o vremenu v preteklosti. To se je precej menjalo, vendar je mogoče postaviti tudi takole trditve: »Klima na našem planetu se ni spremenila od časa, ko se je na Zemlji pojavil človek.«

Seveda je treba poudariti, da je to pravzaprav najkrajša doba zelo dolge zgodovine našega planeta, z veliko gotovosti pa je mogoče tudi trditi, da je bilo pred pojavom človeka vreme na Zemlji veliko bolj ugodno, stalno toplo in z enakomernimi padavinami. Do korenitih sprememb klime je prišlo ob koncu terciara. Najmlajša geološka doba — že nosi naslov ledena doba. Zelo zanimivi so podatki o klimatskih pogojih v zadnjih 25 tisoč letih — po pojavu zadnje ledene dobe. Tako skandinavski geologi domnevajo, da je bilo konec zadnje ledene dobe okoli 6500 let pred našim štetjem. Tedaj se je delno ledeno pokrivalo Evrope začelo trgati in postopoma izginjati in šele tedaj je klima spet postala zmerna in uravnovešena. Temperature ozračja so bile v obdobju, ki je sledilo, povprečno za tri stopinje višje od današnjih. Področje Antarktike je bil skoraj brez ledu. Širjenje ledenikov in novi vdori mraza se pojavljajo spet v letih od 1550 do 1650, od 1750 do 1760 in v letih okoli 1850. Ostre zime so se torej pojavljale v določenih ciklih.

Zanimiv podatek iz naših krajev. V zelo hudi zimi 1928/1929 je bilo Jadransko morje ob obali zaledenelo, skoraj v celoti pa je zaledenelo okoli leta 850 in v obdobju okoli 1210. do 1240. leta.

## Ledena doba v malem

Po zadnji »mali ledeni dobi« okoli leta 1850 so že v začetku našega stoletja ugotovili začetek sistematičnega porasta temperature na severni polobli, posebno pa še v predelih severnega Atlantika. Otoplitev se je polagoma širila proti jugu in ledeniki na Islandu, Skandinaviji in v Alpah so se umaknili, zmanjševali in nekateri tudi izginili. Otoplitev je dosegla višek po 40 letih našega stoletja. Tedaj je nastopilo obdobje vse močnejših in pogostejših nepravilnosti, zvrstilo se je nekaj ostrih zim v Evropi, Aziji in Severni Ameri-

ki. Pojavile so se dolgotrajne poletne suše, a takoj za njimi zelo močne padavine s pogostimi katastrofalnimi poplavi.

Ta vremenska kolebanja so med drugim vplivala na sušenje gozdov. Pojav sušenja evropskih brestov se opaža že 150 let. Ni treba še posebej omenjati kolebanje pridelka glavnih poljedelskih kultur v naših žitorodnih krajih. Posebno po zadnji vojni so bile padavine izredno neredne. Za preteklo obdobje so značilne tudi zelo blage zime. V decembru 1961 je bila povprečna temperatura v naši državi enaka temperaturi, ki je značilna za mesec marec.

## Konec otoplitev in sušnih obdobj

Letošnja izredno ostra zima opozarja na to, da je obdobje otoplitev severnega dela Evrope pri koncu, obenem pa se po vsej verjetnosti zaključuje tudi sušno obdobje v večjem delu evropskega in azijskega kontinenta.

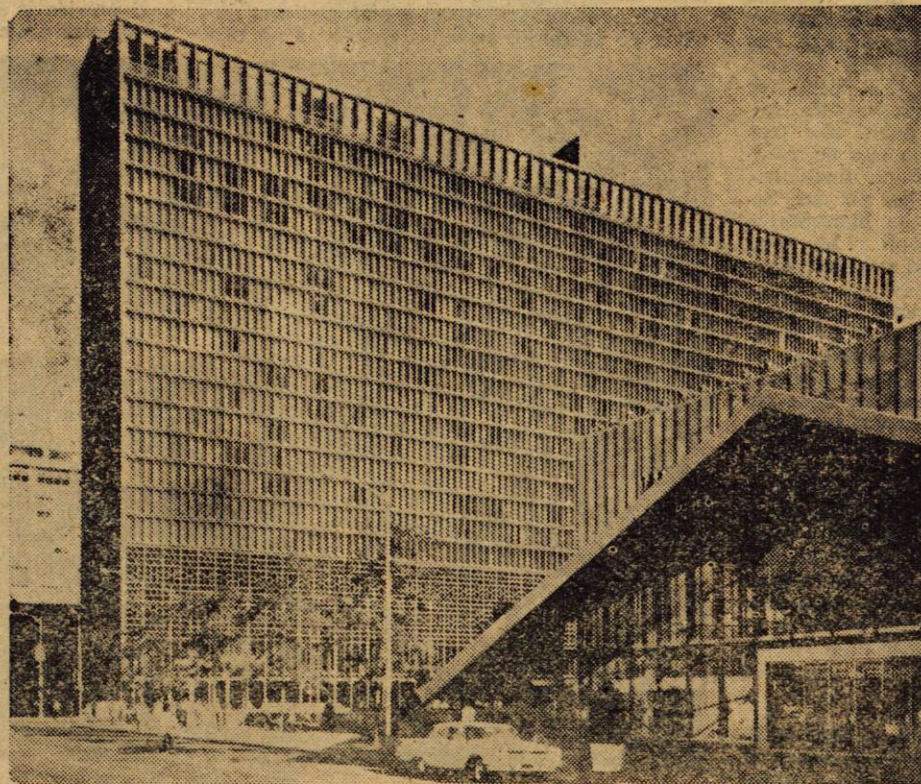
Znani beograjski strokovnjak profesor Ante Obuljen meni, da za naslednjih 10 do 20 let smemo z veliko gotovostjo pričakovati pogoste ostre zime z obilico snežnih padavin. Obenem se lahko nadejamo tudi daljšemu obdobju, v katerem bodo koli-

čine poletnih padavin obilnejše in izenačene, kar bo seveda zelo dobro vplivalo na višino in stabilnost pridelkov v naših žitorodnih krajih, v katerih so bile v zadnjih desetletjih poletne suše zelo pogoste in zato tudi pridelek slab.

## Mednarodno leto mirnega Sonca

Takoj po drugi svetovni vojni so se začela obširna raziskovanja in proučevanja vzrokov vremenskih kolebanj. V zadnjih letih je bila opravljena velika mednarodna akcija vseh geofizikov sveta v okviru mednarodnega geofizičnega leta, ki se nadaljuje kot mednarodno geofizično sodelovanje. Prav sedaj se pripravlja nova mednarodna akcija — mednarodno leto mirnega Sonca. Ugotovili so namreč, da se najbolj pomembni procesi odvijajo prav v najvišjih slojih Zemljine atmosfere, v slojih, ki so bili vse do nedavnega malo poznani in je prevladovalo mišljenje, da so prazni.

Aktivnost Sonca, ki jo nasledujejo že okoli 300 let, ima zelo redne cikle. Najbolj znan je tisti na enajst let. Daljši cikel, od osemdeset do devetdeset let ima, kot vse kaže, največji vpliv na proces v višjih slojih atmosfere — torej tudi na spremembe vremena.



Pelov hotel v Denveru odkriva smisel za razmerja. Razen tega so vse posameznosti učinkovito in skladno izdelane, da napravijo izredno lep vtis

## Zanimivosti

### Robotov rokopis

V nekem ameriškem inštitutu so izdelali elektronske možgane, svoja zapazanja ne tiskajo, ampak pišejo s pisanim rokopisom. Seveda zaradi tega še ni mogoče trditi, da bi imel ta stroj človeške kvalitete ali da ima celo svoj rokopis. Gre le za poizkusni elektronski stroj, ki ima nalogo, da oponaša določene rokopise. Elektronski stroj reproducira različne rokopise tako, da vsako črko razstavi na štiri značilne grafične linije. Tako je pisanje stroja izredno podobno rokopisu tiste osebe, katere rokopis mora reproducirati.

Iznajditelji te naprave menijo, da bo zelo koristila za preverjanje podpisov na čekih, pri prepoznavanju rokopisov na sodiščih in ugotavljanju avtorstva na zgodovinskih dokumentih. Ker gre za zelo zapleteno in drago napravo, po njihovem mnenju ne obstaja nevarnost, da bi si jo posamezniki preskrbeli, da bi falsificirali tekste in podpise.

### Električni toplomer

Londonska tovarna za izdelavo medicinskih aparatov je izdelala nov tip majhnega električnega termometra, s katerim je mogoče izmeriti telesno temperaturo zelo hitro in natančno. Energijo dobiva iz električne baterije, ki jo je mogoče nositi v žepu. Zelo občutljivo sondo je mogoče vtakniti v usta ali pod pazduho.

### Ameriška ekspedicija na Mount Everestu

Clani ameriške ekspedicije, ki namerava 1. maja na vrh Mount Everesta, so že prispeli v Nepal. Pretekli teden so krenili v podnožje gore, kjer bodo preživeli nekaj časa na višini 4300 m zaradi aklimatizacije. Po ekspediciji bodo njeni udeleženci ustanovili združenje »Mount Everest«, ki bo imelo cilj osvajati iz raziskovati gorske vrhove po vsem svetu.

### Zaščita proti gripi

Skupina znanstvenikov sovjetskega inštituta za eksperimentalno medicino je izdelala novo cepivo proti gripi. Cepivo je iz živih virusov, namenjeno pa je otrokom od 1 do 12 let starosti. Prvi poskusi so pokazali dobre rezultate. Cepivo je popolnoma neškodljivo, a sposobnost ustvarjanja imunitete pred obolenjem za gripo je zelo visoka.



Gostje s pritožujejo nad gostinci, gostinci pa se pritožujejo nad gosti. Drug drugemu mečejo kamenje pod noge. Veliko je pri nas še potrebno napraviti, da bo slika v naših gostiščih prijaznejša in lepša. To breme pade v enaki meri na goste in gostince

## Velike in male nespodobnosti po naših gostiščih

# Natakarji se ujamejo na limanice

Gostišča so si poleg vlakov in javnih stranišč ljudje najbolj prisvojili. Tovarne postavljajo, pred vrata vratarje, vrata gostišč in cerkev pa so odprta za vsakega, ki rabi kotiček, da se lahko vanj zateče. V gostišča prihajajo ljudje raznih značajev in navad, zato je z znanstvenega stališča za proučevanje socioloških, etnografskih in kulturnih razmer potrebno, da ljudje v gostiščih pokažejo svoje pravo lice.

Nekoč so si strokovnjaki, ki bi gostišča radi spravili na visoko kulturno raven, izmislili, da nam gostišča zamenjujejo dom. Spremeniti so jih nameravali v drugi dom, kjer bi se vsak domače in dobro počutil. Pa se se zmotili. Ugled gostiščem ne dajejo samo belo pogrnjene mize s čistimi prtji in dobro postrežbo, ampak tudi ljudje, ki v njih posedajo in povzročajo prosti čas. Na stene so razobesili lepake z vzornimi in vzgojnimi reki, rečimo, da v gostiščih ljudje ne smejo grdo govoriti in pljuvati po tleh, pa ljudje kljub temu pljujejo po tleh in govorijo nespodobno. Najbrž slaba slovenščina ni kriva, da ljudje gostilniških stenčarov ne razumejo.

Prekrškovi in moralni odlokov je v naših gostiščih veliko. Gostinci pravijo, da se jim zaradi njih včasih obračajo želodci. Niso redki slučaji, ki dobijo svoj epilog na sodišču na zatožni klopi. Veliko več pa je prekrškovi, ki jih zapazijo le bolj spretni in natančne oči. In z njimi bi morali bolj ostro obračunati in jih obsediti z moralnim bičem.

### PIJAČA NA KREDIT

V navadi je, da zapitkov ne plačujemo s potrošniškimi čeki, ampak z gotovino. Vendar so se v času, ko ljudje vse dobijo na bančna posojila nekateri tako privadili plačevanja z vrednostnimi papirji, da se tega poslužujejo tudi v gostiščih. Pogosta so naročila, za katere naročniki nimajo zlate dinarske podlage. Izterjave so pogosto zelo zamudne. Pa tudi veliko je takih, ki pred plačilom pobegnejo. Prekrški se vrste kar po nekem zaporedju. Pred leti



je prišel v neko kranjsko gostišče človek, ki je imel redno svoj kotiček za točilno mizo. Potožil je, da je v stiski, ker rabi pijačo za selitev, nima pa gotovine, da bi lahko takoj plačal. Natakarju se je smilil in dal mu je pijačo tako, da mu je denar založil. Ker je bila količina pijače precejšnja, je bila po-

sojena vsota kar visoka. Natakar je mislil, da bo znesek dobil povrnjen, kakor sta se dogovorila ob prvem. Toda mož se je začel gostišča izogibati. Ni ga bilo več blizu. Celotna zadeva je po brezupnih opominih prišla pred sodišče, ki je terjatev izterjalo.

### LACNA VOLKULJA

Če velja pregovor, da je lahko razbrati »kam pes tace moli«, potem ta pregovor zelo težko prizade ne natakarje. V znano gorrenjsko gostišče je prišla urejena lepota v krznemem plašču. Postregli so ji, kot za-

služijo lepa dekleta. Z naročili in izbiro jedi seveda ni bila skromna. Skromnost lahko marsikdaj pokvari vtis. Mimogrede je še pristavila: »Lačna sem kot volkulja!« Natakarju so se zdele njene besede duhovite in naročene jedi je znosil na mizo, kot da streže ženski, ki ima modro kro.

Po jedi je prišlo na vrsto plačilo. Dolgo se je izmikala naposled pa je le poklicala natakarja.

— Uštela sem se. V denarnici imam zadnji bankovec, ki pa za plačilo ne zadostuje.

Račun je bil res štirikrat večji kot njen bankovec. Toda urejena lepota zaradi tega ni dobila rdečice. Razliko je plačal natakar. Lepotica pa je brez sramu odšla z gostišča še bolj visoka, kot je prišla.

Opisana dejstva so primer odkrite kraje. Veliko več pa je v gostiščih tatvin, ki jih nihče ne vidi. Včasih po nerodnosti komu pade iz plašča pred vrati pladenj ali prt, ki se je »zmotno« znašel v njegovi obleki. Male tatvine niso redke. Ljudje kradejo jedilni pribor, kozarce, pladnje, vodovodne pipe, pepelnike, prte in vse kar jim pride pod roko. Opravičujejo se, da tako ravnaajo v pijanosti, vendar je njihovo početje pogosto dobro premišljeno.

### MOŽ Z JEKLENIMI KOSTMI

Pravijo, da se ljudje v gostiščih enako obnašajo kot doma. Če je to res, potem ni čudno, da razpada marsikatero domače ognjišče. Drugi zagovarjajo splošno objestnost in tiranstvo po naših gostiščih z zagovorom, da je povzročitelj vsega hudega pijača. Nemogoče je verjeti, da alkohol tako uničujoče razkraja celice človeškega razuma. Veliko objestnosti in oholosti se zgodi brez posredništva pijače. Marsikdo se do strežnega osebja obnaša kot do svojih hlapcev, ko je še popolnoma prišteven.

Pred kratkim je v znan kranjski hotel prišel človek, ki je mislil, da ima jeklene kosti. Ob takšnih gostih bi strežno osebje moralo imeti jeklene živce.

Najprej je pred očmi natakarja spustil na tla jedilni pribor. Natakar mu ga je pobral prvič in drugič. Potem je razbil kozarec, ki ga ni maral plačati. In za konec je dal vajencu zaušnico, ker mu ni odprl vrat.

Nič kaj lepe slike našim gostom ne dajejo česti prepri, zbadljivke in kletvice. Da je objestnost na vrhuncu in zelo pogosto kralj naših gostišč povedo podatki o uničenih opremljenih stolih, razrezanih usnjenih naslonjačih in prežganih prtih.

ZDRAVKO TOMAŽEJ

## SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Včerajšnji dan je bil za prebivavce Žabnice dokaj nevsakdanji. Nevsakdanji in pomemben je bil zlasti za gasivce, proslavili so, kar se da svečano žiljenjski praznik svojega častnega člana. JOZE LOGONDER — »JERGA« je včeraj dočkal svoj stoti rojstni dan. Kot »Jerga«, to ime se ga drži že nekaj desetletij, je jubilent bolj poznan.

Obiskali smo ga dan poprej. Naš prihod v kmečko izbo z majhnimi okenci, skozi katera so silili žarki zimskega sonca ga je brzkone predramil iz sanjarjenja o tistih lepih časih, ko je bil še navdušen gasivec in lovec... O tem nam je največ pripovedoval. Pomenjkovati se s stotnikom in mu seči v roke ni kar tako. Sedel je za zapečkom in bil še dokaj zgovoren, čeprav je »pozimi bolj molčeč«, kot nam je povedal njegov stanovski tovariš Ivan Čemažar, ki nas je popeljal k njemu.

## STOLETNIK

«Oča, česa se najraje in najbolj spominjate?»

— »Hja« — je začel in globoko zajel sano in dejal »Marsičesa. Veste gasivec in lovec sem bil. Ni časa, da bi vam lahko vse povedal... Tisto poglejte« — in pokazal z roko na steno. Na njej je viselo več diplom. Na eni izmed njih niše: Gasilno društvo Jožetu Logonderju za neprecenljive zasluge«. Z včerajšnjim dnem pa se je število diplom povečalo.

«Koliko otrok pa ste imeli?»

— Petnajst, deset fantov in pet deklet. Samo štirje so še živi... Imam pa, koliko že vnukov, 7 in 14 pravnukov, kajne.

«In kako se počutite?»

— Ja, saj veste, kako je z nami (mislil je stare ljudi) Pred petimi leti sem še bral brez naočnikov, danes pa bolj slabo slišim, saj vidite, ne. Na spomlad bo bolje...

Ob slovesu smo mu segli v roko in mu zaželeli zdravlja, ki je potrebno ljudem starim nad 100 let.





# Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 8., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

## SOBOTA — 2. marca

- |  |  |
|--|--|
| 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji                        | 15.40 Zbori Emila Adamiča                      |
| 8.35 V spominske knjige  | 16.00 Vsa dan za vas                           |
| 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo                                  | 17.05 Gremo v kino                             |
| 9.25 Arije iz Mozartove opere »Carobna piščal«                       | 17.50 Deset minut z orkestrom »The Three Suns« |
| 10.15 Izpod peresa nekdanjega virtuoz                                | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu              |
| 10.40 Seznanite se z Parkerjevimi                                    | 18.00 Trije znameniti operni finali            |
| 10.55 Vsa dan nova popevka   | 18.45 Okno v svet                              |
| 11.00 Pozor nimaš prednosti  | 19.05 Glasbene razglednice                     |
| 12.05 Radijska kmečka univerza                                       | 20.00 Novo v studiu 14                         |
| 12.15 Petnajst minut z vaškim kvintetom ter pevčema Božtom in Miškom | 20.20 Vojna tajna                              |
| 12.30 Koncertni plesi  | 21.05 Sobotni ples — I.                        |
| 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe                                       | 21.15 Oddaja za naše izseljence                |
| 14.05 Iz domačega repertoarja orkestra Slovenske filharmonije        | 23.05 Sobotni ples — II.                       |
| 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo                      |  |
| 15.15 Zveneče kaskade  |  |

## NEDELJA — 3. marca

- |   |                                  |
|---|----------------------------------|
| 6.00 Dobro jutro                                      | 19.05 Glasbene razglednice       |
| 6.30 Napotki za turiste                               | 20.00 Izberite svojo melodijo    |
| 7.40 Pogovor s poslušalci                             | 21.00 Spomini Sergeja Prokofjeva |
| 8.00 Mladinska radijska igra                          | 22.15 Skupni program JRT         |
| 8.54 Glasbena medigra                                 | 23.05 Za mlade plesavce          |
| 9.05 Dopoldanski sestanek ob zabavni glasbi           |                                  |
| 10.00 Še pomnite tovariši...                          |                                  |
| 10.30 Matineja Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana    |                                  |
| 11.50 Prijetni zvoki                                  |                                  |
| 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.  |                                  |
| 13.30 Za našo vas                                     |                                  |
| 14.00 Koncert pri vas doma                            |                                  |
| 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. |                                  |
| 15.15 Zveneče kaskade                                 |                                  |
| 15.33 Tretja klavirska sonata                         |                                  |
| 16.00 Humoreska tega tedna                            |                                  |
| 16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami    |                                  |
| 17.05 Medigra z godali                                |                                  |
| 17.15 Radijska igra                                   |                                  |
| 18.12 Štirje pastori                                  |                                  |
| 18.30 Športna nedelja                                 |                                  |

## PONEDELJEK — 4. marca

- |  |   |
|--|---|
| 8.05 Zborovske skladbe   | 12.15 Četrte ure z ansamblom                    |
| Felixa Mendelssohna  | in pevci Bratje Petrič iz Maribora              |
| 8.25 Pol ure simfoničnih plesov  | 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe                  |
| 8.55 Za mlade radovedneže  | 13.30 Arthur Grumiaux igra                      |
| 9.25 Dva drobca iz stare slovenske in slovenske glasbe                   | Paganinija                                      |
| 9.45 Iz slavovske ravni  | 14.05 Arije iz francoskih oper                  |
| 10.15 Scena v ječi iz opere »Mefistofales«                               | 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo |
| 10.35 Naš podlistek  | 15.15 Zveneče kaskade                           |
| 10.55 Vsa dan nova popevka   | 15.40 Literarni sprehod                         |
| 11.00 Pozor, nimaš prednosti   | 16.00 Vsa dan za vas                            |
| 12.05 Kmetijski nasveti — ing. Martin Miš: Oskrbimo si pravočasno gnojil | 17.05 Obdobja slovenskega samospava             |
|  | 17.15 Igra ansambel »Weekend«                   |

- |   |                          |
|---|--------------------------|
| 18.00 Aktualnosti doma in v svetu                           | 22.50 Literarni nokturmo |
| 18.10 Poje Planinski oktet                                  | 23.05 Plesna glasba      |
| 18.25 Melodije v večernem mraku                             |                          |
| 18.45 Radijska univerza                                     |                          |
| 19.05 Glasbene razglednice                                  |                          |
| 20.00 Vokalno-instrumentalni koncert Slovenske filharmonije |                          |
| 20.45 Novo v znanosti                                       |                          |
| 22.15 S popevkami okrog sveta                               |                          |

## TOREK — 5. marca

- |   |   |
|---|---|
| 8.05 Iz oper mladega Verdija                                | 16.00 Vsa dan za vas                                  |
| 8.40 Petnajst minut z zabavnim orkestrom Werner Müller      | 17.05 Koncert po željah poslušavcev                   |
| 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo                       | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu                     |
| 9.25 Novi posnetki ruske zabavne glasbe                     | 18.10 Iz zlatih dni zborovske glasbe                  |
| 9.45 Igra Pihalni orkester zagrebške vojne oblasti          | 18.45 S knjižnega trga                                |
| 10.15 Koncert za klarinet in godala                         | 19.05 Glasbene razglednice                            |
| 10.40 Napredujte v angleščini                               | 20.00 Violončelo in violina                           |
| 10.55 Vsa dan nova popevka                                  | 20.15 Radijska igra                                   |
| 11.00 Pozor, nimaš prednosti                                | 21.05 Četrta simfonija                                |
| 12.05 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Prve setve           | 21.35 Igrata vam orkestra Je Je Moutet in Charles Bob |
| 12.15 Slovenske narodne pesmi                               | 22.15 Skupni program JRT                              |
| 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe                              | 23.05 Lahko noč vam želi Tri Nat King Cole            |
| 13.30 Med predstavniki naše mlajše skladateljske generacije | 23.20 Skupni program JRT                              |
| 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo                        |   |
| 14.35 Pesmi in plesi raznih narodov                         |   |
| 15.15 Zveneče kaskade                                       |   |
| 15.30 V torek nasvidenje                                    |   |

## SREDA — 6. marca

- |   |  |
|---|--|
| 8.05 Jutranji koncert                       | 16.00 Vsa dan za vas                   |
| 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb          | 17.05 Govorica glasbenih instrumentov  |
| 9.25 Godala v ritmu                         | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu      |
| 9.40 Dva srbska glasbena avtorja            | 18.10 Po naših dolinah in planinah     |
| 10.15 Trio Svečnik iz Maribora              | 18.30 Melodije v večernem mraku        |
| 10.30 Igra vam zabavni orkester Percy Faith | 18.45 Ljudski parlament                |
| 10.45 Clovek in zdravje                     | 19.05 Glasbene razglednice             |
| 10.55 Vsa dan nova popevka                  | 20.00 Spoznavajmo svet in domovino     |
| 11.50 Pozor nimaš prednosti                 | 21.15 Naš večerni kaleidoskop          |
| 12.05 Radijska kmečka univerza              | 22.15 Simfonični dirigira Stravinskoga |
| 12.15 Poslušajmo Trio Slavka Avenika        | 22.50 Literarni nokturmo               |
| 12.30 Jurčičev roman                        | 23.05 Ples do polnoči                  |
| 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe              |  |
| 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo      |  |
| 14.35 Concertino in suita                   |  |
| 15.15 Zveneče kaskade                       |  |
| 15.29 György Cziffra igra Liszta            |  |

## ČETRTEK — 7. marca

- |  |   |
|--|---|
| 8.05 Trije zbori slovenskih skladateljev | 10.20 Pet minut za novo pesmico               |
| 8.20 Ansambel Victor Silvester           | 10.40 Tečaj ruskega jezika                    |
| 8.35 Albeniz in Falal                    | 10.55 Vsa dan nova popevka                    |
| 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo      | 11.00 Pozor nimaš prednosti                   |
| 9.25 Iz Dvorakove pravljice              | 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Dušan Terčelj: |
| 10.15 Glasbena medigra                   | Dela v kleti spomladi                         |
|  | 12.15 Pihalni orkester JLA                    |

- |  |  |
|--|--|
| 19.05 Napredujte v angleščini                |  |
| 19.20 Obisk pri zabavnem orkestru RTV Zagreb |  |
| 19.38 Recital sopranistke Jennifer Vyvyan    |  |
| 20.00 Ne vse — toda o vsakem nekaj           |  |
| 20.45 Zabavni omnibus                        |  |

## DRUGI PROGRAM

- |   |   |
|---|---|
| 16.00 Vsa dan za vas                                  | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu                     |
| 17.05 Koncert po željah poslušavcev                   | 18.10 Iz zlatih dni zborovske glasbe                  |
| 18.00 Aktualnosti doma in v svetu                     | 18.45 S knjižnega trga                                |
| 18.10 Iz zlatih dni zborovske glasbe                  | 19.05 Glasbene razglednice                            |
| 18.45 S knjižnega trga                                | 20.00 Violončelo in violina                           |
| 19.05 Glasbene razglednice                            | 20.15 Radijska igra                                   |
| 20.00 Violončelo in violina                           | 21.05 Četrta simfonija                                |
| 20.15 Radijska igra                                   | 21.35 Igrata vam orkestra Je Je Moutet in Charles Bob |
| 21.05 Četrta simfonija                                | 22.15 Skupni program JRT                              |
| 21.35 Igrata vam orkestra Je Je Moutet in Charles Bob | 23.05 Lahko noč vam želi Tri Nat King Cole            |
| 22.15 Skupni program JRT                              | 23.20 Skupni program JRT                              |
| 23.05 Lahko noč vam želi Tri Nat King Cole            |   |
| 23.20 Skupni program JRT                              |   |

## DRUGI PROGRAM

- |  |  |
|--|--|
| 19.05 Iz muzeja plošč                                      | 20.00 Pol ure z velikima zabavnima orkestrima Sigrud Oegin |
| 20.00 Pol ure z velikima zabavnima orkestrima Sigrud Oegin | 20.45 Dela Marija Kogoj in Matija Bravničarja              |
| 20.45 Dela Marija Kogoj in Matija Bravničarja              | 21.10 Od popevke do do popevke                             |
| 21.10 Od popevke do do popevke                             | 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza         |
| 21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza         | 21.45 Jazz do 22.00  |

## DRUGI PROGRAM

- |  |  |
|--|--|
| 16.00 Vsa dan za vas                   | 17.05 Govorica glasbenih instrumentov  |
| 17.05 Govorica glasbenih instrumentov  | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu      |
| 18.00 Aktualnosti doma in v svetu      | 18.10 Po naših dolinah in planinah     |
| 18.10 Po naših dolinah in planinah     | 18.30 Melodije v večernem mraku        |
| 18.30 Melodije v večernem mraku        | 18.45 Ljudski parlament                |
| 18.45 Ljudski parlament                | 19.05 Glasbene razglednice             |
| 19.05 Glasbene razglednice             | 20.00 Spoznavajmo svet in domovino     |
| 20.00 Spoznavajmo svet in domovino     | 21.15 Naš večerni kaleidoskop          |
| 21.15 Naš večerni kaleidoskop          | 22.15 Simfonični dirigira Stravinskoga |
| 22.15 Simfonični dirigira Stravinskoga | 22.50 Literarni nokturmo               |
| 22.50 Literarni nokturmo               | 23.05 Ples do polnoči                  |
| 23.05 Ples do polnoči                  |  |

## DRUGI PROGRAM

- |                             |                                |
|-----------------------------|--------------------------------|
| 19.05 Tečaj ruskega jezika  | 19.20 Jazz pod drobnogledom    |
| 19.20 Jazz pod drobnogledom | 19.50 Seviljski brivec — opera |

## DRUGI PROGRAM

- |   |   |
|---|---|
| 10.20 Pet minut za novo pesmico               | 10.40 Tečaj ruskega jezika                    |
| 10.40 Tečaj ruskega jezika                    | 10.55 Vsa dan nova popevka                    |
| 10.55 Vsa dan nova popevka                    | 11.00 Pozor nimaš prednosti                   |
| 11.00 Pozor nimaš prednosti                   | 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Dušan Terčelj: |
| 12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Dušan Terčelj: | Dela v kleti spomladi                         |
| Dela v kleti spomladi                         | 12.15 Pihalni orkester JLA                    |

- |   |   |
|---|---|
| 12.30 Ob zvokih zabavne glasbe                  | 20.00 Skupni program JRT                            |
| 13.30 Slovenske skladbe v treh zasedbah         | 20.45 Nekaj taktov razpoložensjske glasbe           |
| 14.05 Odmevi z angleškega otoka                 | 21.00 Večer umetniške besede                        |
| 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo | 21.40 Tretji klasični koncert                       |
| 15.15 Zveneče kaskade                           | 22.15 Po svetu jazz                                 |
| 15.30 Turistična oddaja                         | 22.45 Pojo zabavni zbori                            |
| 16.00 Vsa dan za vas                            | 23.05 Orkester Mantovani in njegove čarobne violine |
| 17.05 Glasba iz Talijinega hrma                 | 23.20 Skupni program JRT                            |
| 18.00 Aktualnosti doma in v svetu               |   |
| 18.10 Melodije v večernem mraku                 |   |
| 18.45 Kulturna kronika                          |   |
| 19.05 Glasbene razglednice                      |   |

## PETEK — 8. marca

- |   |  |
|---|--|
| 8.05 Suita iz baleta Gajane   | 18.00 Aktualnosti doma in v svetu                  |
| 8.35 Skladbe za kitaro in harmoniko   | 18.10 Melodije v večernem mraku                    |
| 8.55 Pionirski tednik   | 18.30 Pesmi in plesi iz Romunije                   |
| 9.25 Pri jugoslovanskih skladateljih  | 18.45 Iz naših kolektivov                          |
| 9.45 Partizanske pesmi  | 19.05 Glasbene razglednice                         |
| 10.15 Dva dueta iz opere »Ero z onega sveta«  | 20.00 Iz partitur zabavnega orkestra RTV Ljubljana |
| 10.35 Skok v stvarnost  | 20.30 Štiristo let klavirske glasbe                |
| 10.55 Vsa dan nova popevka  | 21.00 Melodije orienta z orkestrom Werner Müller   |
| 11.00 Pozor, nimaš prednosti  | 21.15 Oddaja o morju in pomorskih                  |
| 12.05 Kmetijski nasveti — ing. Marjan Hladnik: Navodila za spomladansko setev v gozdnih drevesnicah | 22.15 Skupni program JRT                           |
| 12.15 Slovenske narodne v prireditbi za soli, zbor in orkester                                      | 23.05 Sodobni glasbeni avtorji                     |
| 12.30 Pianistka Annie Fischer in violinistka Nelli Skodljnikova                                     |  |
| 13.30 Ob zvokih zabavne glasbe  |  |
| 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo  |  |
| 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov   |  |
| 15.15 Napotki za turiste  |  |
| 15.20 Zveneče kaskade   |  |
| 15.45 Jezikovni pogovori  |  |
| 16.00 Vsa dan za vas  |  |
| 17.05 Koncert treh umetnic  |  |

## DRUGI PROGRAM

- |  |  |
|--|--|
| 19.05 Zapišite narek                             | 19.20 Pet mejnikov v literaturi                  |
| 19.50 Nekaj domačih in tujih popevk              | 20.05 Simionija                                  |
| 20.05 Simionija                                  | 20.45 Petnajst minut z orkestrom Leo Matecco     |
| 20.45 Petnajst minut z orkestrom Leo Matecco     | 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije |
| 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije | 21.45 Jazz do 22.00                              |

# televizija

## SOBOTA — 2. marca

- |                          |   |
|--------------------------|---|
| RTV Zagreb               | 18.00 Kmečki upor — 4. nadaljevanje TV igre |
| RTV Beograd              | 19.15 Slike in skulpture                    |
| RTV Ljubljana            | 19.30 TV obzornik                           |
| RTV Beograd              | 19.45 Propagandna oddaja                    |
| 19.45 Propagandna oddaja | 20.00 TV dnevnik                            |
| 20.00 TV dnevnik         | 20.30 S kamero po svetu                     |

## RAI

- |  |  |
|--|--|
| 21.05 »Studio ena« — zabavno-glasbena revija |  |
| Evrovizija                                   | 22.15 Svetovno prvenstvo v drsanju — prenos iz Cortine |

## NEDELJA — 3. marca

- |               |  |
|---------------|--|
| RTV Zagreb    | 10.00 Kmetijska oddaja                         |
| RTV Ljubljana | 10.30 »Rdeči balonček« — francoski kratki film |

- |   |   |
|---|---|
| 20.00 Skupni program JRT                            | 20.45 Nekaj taktov razpoložensjske glasbe |
| 21.00 Večer umetniške besede                        | 21.40 Tretji klasični koncert             |
| 22.15 Po svetu jazz                                 | 22.45 Pojo zabavni zbori                  |
| 23.05 Orkester Mantovani in njegove čarobne violine | 23.20 Skupni program JRT                  |

## DRUGI PROGRAM

- |                                   |   |
|-----------------------------------|---|
| 19.05 Seznanite se z Parkerjevimi | 19.20 Devica Orleanska na gmadi — dramatični oratorij |
| 20.55 Harfa in godala             | 21.00 Melodije po pošti                               |

## DRUGI PROGRAM

- |                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| 18.00 Aktualnosti doma in v svetu   | 18.10 Melodije v večernem mraku                    |
| 18.30 Pesmi in plesi iz Romunije    | 18.45 Iz naših kolektivov                          |
| 19.05 Glasbene razglednice          | 20.00 Iz partitur zabavnega orkestra RTV Ljubljana |
| 20.30 Štiristo let klavirske glasbe | 21.00 Melodije orienta z orkestrom Werner Müller   |
| 21.15 Oddaja o morju in pomorskih   | 22.15 Skupni program JRT                           |
| 23.05 Sodobni glasbeni avtorji      |  |

## DRUGI PROGRAM

- |  |  |
|--|--|
| 19.05 Zapišite narek                             | 19.20 Pet mejnikov v literaturi                  |
| 19.50 Nekaj domačih in tujih popevk              | 20.05 Simionija                                  |
| 20.05 Simionija                                  | 20.45 Petnajst minut z orkestrom Leo Matecco     |
| 20.45 Petnajst minut z orkestrom Leo Matecco     | 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije |
| 21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije | 21.45 Jazz do 22.00                              |

## DRUGI PROGRAM

- |                                |  |
|--------------------------------|--|
| 11.00 Prenos športnega dogodka | 15.30 Svetovno prvenstvo v drsanju — prenos iz Cortine |
| RTV Ljubljana                  | 18.00 »Conte Max« — francoski igran film               |
| RTV Zagreb                     | 19.30 Propagandna oddaja                               |
| RTV Beograd                    | 20.00 TV dnevnik                                       |
| 20.45 TV dnevnik               | 21.45 Gostovali so pri nas                             |

## PONEDELJEK — 4. marca

- |                         |                                |
|-------------------------|--------------------------------|
| RTV Ljubljana           | 18.30 »Zmaj« lutkovna oddaja   |
| 19.00 Dokumentarni film |                                |
| RTV Beograd             | 19.15 Mala TV univerza         |
| RTV Ljubljana           | 19.30 TV obzornik              |
| RTV Beograd             | 20.00 TV dnevnik               |
| 20.30 TV dnevnik        | 20.30 Tedenski športni pregled |
| RTV Zagreb              | 20.45 Turistična oddaja        |

## DRUGI PROGRAM

- |            |                 |
|------------|-----------------|
| RTV Zagreb | 10.00 TV v šoli |
|------------|-----------------|

# kino

## SOBOTA — 2. marca

- |   |
|---|
| Center — angleški VV film V RITMU TWISTA ob 16. in 18. uri, francoski film HUDICEVA LEPOTA ob 20. uri, amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 22. uri |
| Storžič — egiptanski film ZA VEDNO SKUPAJ ob 16. in 18. uri, amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 22. uri   |
| Svoboda — francoski film HUDICEVA LEPOTA ob 18. uri, egiptanski film ZA VEDNO SKUPAJ ob 20. uri   |

## NEDELJA — 3. marca

- |  |
|--|
| Center — angleški VV film V RITMU TWISTA ob 14., 16. in 18. uri, premiera jugoslovanskega filma SKUPNO Storžič — francoski film HUDICEVA LEPOTA ob 13. uri, egiptanski film ZA VEDNO SKUPAJ ob 15. in 19. uri, slovenski film PEŠCENI GRAD ob 17. uri, angleški film V RITMU TWISTA ob 21. uri |
| Svoboda — amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 15., 17.30 in 20. uri   |
| Cerklje — ameriški VV film HUDICEV UCENEC ob 17. in 19. uri  |
| Naklo — francoski film RESNICA ob 16. in 19. uri   |

## PONEDELJEK — 4. marca

- |  |  |
|--|--|
| Center — amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 16.30 in 19. uri |  |
| Storžič — nemški film OCI DR. MABUSSE ob 16., 18. in 20. uri.        |  |
| TOREK — 5. marca   | Center — amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 16.30 in 19. uri |

## DRUGI PROGRAM

- |   |   |
|---|---|
| 21.10 F. Dostojevski: »Dva usodna dneva« — TV drama |   |
| TOREK — 5. marca                                    | Ni sporeda!                               |
| SREDA — 6. marca                                    | RTV Ljubljana                             |
| 17.00 Ruščina na TV                                 | 17.30 Angleščina na TV                    |
| 18.30 »Urašinova želva« — TV slikanica              |   |
| RTV Beograd   | 18.40 V mestecu veseljaka — lutkovna igra |
| RTV Ljubljana                                       | 19.30 TV obzornik                         |
| RTV Beograd   | 20.00 TV dnevnik                          |
| 20.30 Mladi mladim — zabavno-glasbena oddaja        |   |
| 21.10 Ubij človeka — sovjetski kratki film          |   |
| RTV Zagreb  | 21.30 Portreti in srečanja                |

## PONEDELJEK — 4. marca

- |                         |                                |
|-------------------------|--------------------------------|
| RTV Ljubljana           | 18.30 »Zmaj« lutkovna oddaja   |
| 19.00 Dokumentarni film |                                |
| RTV Beograd             | 19.15 Mala TV univerza         |
| RTV Ljubljana           | 19.30 TV obzornik              |
| RTV Beograd             | 20.00 TV dnevnik               |
| 20.30 TV dnevnik        | 20.30 Tedenski športni pregled |
| RTV Zagreb              | 20.45 Turistična oddaja        |

## DRUGI PROGRAM

- |            |                 |
|------------|-----------------|
| RTV Zagreb | 10.00 TV v šoli |
|------------|-----------------|

- |   |  |
|---|--|
| Storžič — premiera sovjt. filma STAVA ZA DEKLETA ob 16., 18. in 20. uri |  |
| SEDA — 6. marca   | Center — amer. barv. CS film MOZ Z ZLATO PISTOLO ob 16.30 in 19. uri |
| Storžič — sovjetski film STAVA ZA DEKLETA ob 16., 18. in 20. uri        | Svoboda — jugoslovanski film SKUPNO STANOVANJE ob 19. uri            |
| Jesenice »RADIO«  | 1. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD                       |
| 2. do 3. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD                    | 4. do 6. marca angleški VV film V RITMU TWISTA                       |
| 7. do 8. marca franc. film PREHOD ČEZ REN                               |  |

## Jesenice »RADIO«

- |  |  |
|--|--|
| 1. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD | 2. do 3. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD |
| 4. do 6. marca angleški VV film V RITMU TWISTA | 7. do 8. marca franc. film PREHOD ČEZ REN            |

## Jesenice »PLAVZ«

- |  |  |
|--|--|
| 2. do 3. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD       | 4. do 6. marca angleški VV film V RITMU TWISTA             |
| 7. do 8. marca franc. film PREHOD ČEZ REN                  |  |
| Zirovnica  | 2. marca ameriški CS film STRELJANJE V DODGE CI-TYJU       |
| 3. marca ameriški barvni CS film VRNITEV V ME-STECE PEYTON | 6. marca ruski barvni film VLAK PELJE NA VZHOD             |
| Dovje  | 2. marca ameriški barvni CS film VRNITEV V ME-STECE PEYTON |
| 3. marca francoski VV film NAIVNA DEKLETA                  | 7. marca angleški  |



# Vaš otrok

Mamica ste in vas razveseljuje otrok ali pa morda cela kopicica. Seveda vsi vemo, da z otroki ni samo veselje, tudi skrbi in težav je dovolj.

Včasih so malčki pravi tirani. Ne zadostuje jim, da jim pripovedujete pravljice ure dolgo, želijo še in še. Vas pa čakajo vsi gospodinjski opravki in morda še služba povrh. Kako bi otroke zaposlili z drugimi, koristnimi opravki? Kaj, če bi jim zgodbo napisali, oni naj jo pa lepo ilustrirajo. Poslužujejo naj se le barvnih svinčnikov — čim natančneje naj s slikicami prikažejo zgodbo. Prav

gotovo se bodo tega dela lotili z veseljem. Če se bo to ponavljalo, boste imeli sčasoma celo knjigo, na katero bodo posebno otroci zelo ponosni.

Če imamo kopicico otrok, jih moramo čimprej navaditi na samostojnost. Otroci naj si uredijo svoj koledar, v katerega bodo zapisovali vse važnejše datume kot so rojstni dnevi, začetek in konec šole, obiski zobozdravnika, kina ali gledališča. Otroci si bodo verjetno vse to radi zapisovali in s tem jih bomo navadili, da si bodo vedno vse važnejše datume označili.

## Modni izrazi

**JABOT** (žabo) imenujemo nabran muslin ali čipke, ki se nosijo kot okras na sprednjem delu oblečila. Prvič so uvedli to modo v rokokoju. Danes pa so tisti, ki nosijo jabot, dame in prav v zadnjem času postaja ta vse bolj moderen.

**RAGLAN:** če so rokavi in hrbtni del rezani v enem delu, se kroj imenuje raglan. Imenuje se tako po angleškem lordu Raglan, ki je približno leta 1900 prvi nosil plašč v takem kroju.

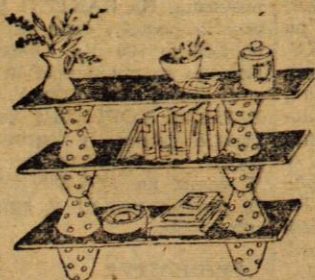
**KIMONO:** je japonsko narodno oblečilo, ki je spredaj prekrizano in s širokim pasom prevezano. Naša moda je široko in udobno obliko rokavov prevzela in s tem si je utrl pot izraz kimono.

**TOQUE** se je svojega časa imenovala žametna baretta francoskih advokatov. Danes pa se tako imenuje poseben klobuk.

## Negovanje nog

Vas boli glava ali hrbet? Ste utrujeni in slabe volje? Temu utegnejo biti krive noge, to se pravi — vi sami, ker jih premalo negujete. Noge je treba vsak dan skrbno umiti. Začnemo s toplo vodo, milom in krtičko. S tem poživimo

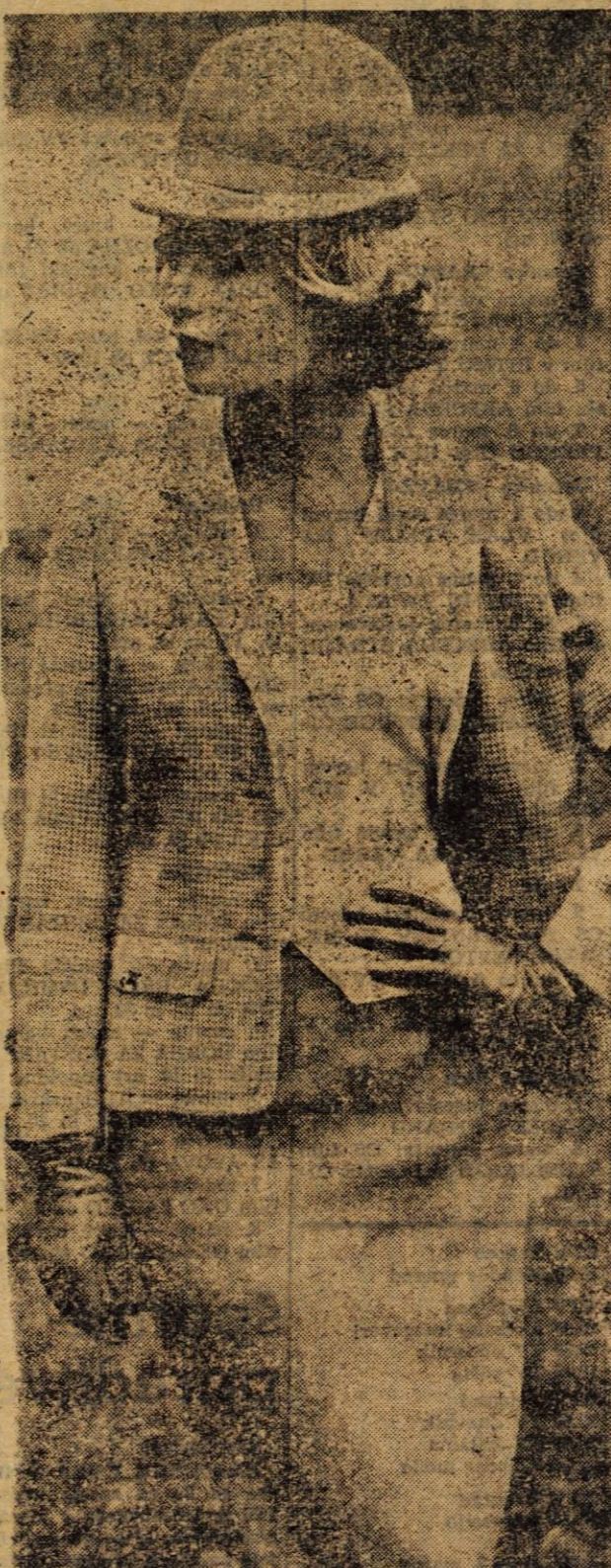
krvni obtok. Kopel bo še koristnejša, če v vodo damo peščico soli ali kopalnega olja. Nazadnje si splaknemo noge v mrzli vodi ali jih vsaj v mokeri mrzli brisačo obrubamo. Enkrat tedensko si noge namažimo z oljnim oljem. Vsakih osem dni si pristrizemo nohte. Nohte si moramo postriči vodoravno, ne ovalno, nato jih še s pilico popilimo. Nohte strižemo in pilimo vedno pred umivanjem ali kopanjem, zakaj v topli vodi postanejo mehki in bi se s težavo pilili. Kožico si moramo z leseno paličko potisniti nazaj.



Prikupen del pohištva si bomo lahko takole naredile: vzamemo tri 90 cm dolge in 20 cm široke deščice in 10 cvetličnih loncev. Lončke prelakiramo s črnim lakom in jih okrasimo z rdečimi pikami. Deščice so — ali v naravnih barvi ali prebarvane s črno plakatno barvo zelo dekorativne.

## PARIZ

Ne samo modni kreatorji — tudi mlada dekleta in velike modne hiše diktirajo novo modo. Kaj je v Parizu novega? Priljubljene so tri barve: roza, imenovana električna, skala sončnih odtentov od rumene do oranžne in bela s sivim ali modrim nadihom. Značilni za letošnjo pomlad



Kostim, ki ga je kreiral znan pariški kreator. Prav v stilu 63 je. Ovalen izrez zakriva velika koketna pentlja, jopica je kratka in se zapenja z dvovrstnimi gumbi, krilo je rahlo razširjeno.

daljše brezrokavne jopice z ozkimi rokavi.

Klobuki so precej veliki, zakaj modistke trdijo, da velik klobuk polepša ženski obraz.

Sportni čevlji so globoko izrezani, in sicer v trikotniku. Elegantni čevlji se še vedno šilasto končujejo.

Večerne obleke so skoraj vse dolge, poudarek je na hrbtnem velikem dekolteju in zelo priljubljena tkanina 63 je šifon.



## Mali nasveti

### Prismojena jed

Zgodi se nam, da se prismoji jed v ponvi. Razen tega da je jed uničena, je še težko očistiti ponev. Pomagala si bom tako, da pokrito ponev postavim za trenutek na mokro krpo. Ostanki prismojene hrane se sami lepo odlepijo.

### Bovla

Bovle nikoli ne sladkajmo s sladkorjem, ki ni prej prekuhan. Šele potem, ko se tako imenovani sladkorni sirup shladi, ga primešamo bovli. Pijača, ki je pripravljena z neprekuhanim sladkorjem, zgubi precej na okusu.

### Tube s tekočim lepilom

Tube s tekočim lepilom, kitom ali zobno pasto, ki jih ne moremo odpreti, pomočimo z vratom za kratek čas v vročo vodo. Pokrov potem zlahka odvijemo.

### Korale

Korale očistimo v mlačni, ne premočni milnici z laneno krpicco, nato pa jih spoliramo z mehkim usnjem.

### Zamaški

Zamaške ali plutovinaste delce lahko potegnemo iz steklenic, če nalijemo vanje nekaj salmijaka. Čez nekaj dni se plutovina popolnoma raztopi — ostanek lahko brez težav izlijemo.

Prevelike zamaške, ki ne gredo v grlo steklenice, namočimo za kratek čas v krop. Zamaški se tako nekoliko zmanjšajo. Razen tega ima postopek še prednost, da zamašek steklenice bolje zamaši, ker se po ohlaiditvi spret razširi.

Stare umazane zamaške iz higlenskih razlogov pred uporabo prekuhamo v zelo razredčeni solni raztopini.

### Steklenice

Steklenice neprodušno zamašimo tako, da zamaške poprej namočimo v olju.

### Stari zamaški

Stare zamaške namočimo v petroleju in z njim lahko izvrstno podkurimo.

## Originalne namizne kartice

Vzamemo nekaj koncev penaste gume in narežemo prav poljubne delce (četverkotnike, trikotnike). Male postavice, ki jih naredimo tako, da vzamemo dvojni papir, napišemo in zabodemo v penasto gumo — in domiselne namizne kartice so gotove.



# Peščeni gradovi

## Postavljajmo raje navadne hiše!

Ko gledamo novi film Boštjana Hladnika — »Peščeni grad«, ne moremo ostati le pri ugotovitvi, da smo pač dobili še en slab domač film. To pa iz dveh razlogov: prvič zato, ker je to že tretji slovenski film zapovrstjo (mislim še na »Minuto za umor« in »Naš avto«), ki nas je več, kot samo razočaral; drugič pa zato, ker »Peščeni grad« nakazuje določeno smer v razvoju filmske umetnosti, ki jo lahko zasledujemo tudi drugje v svetu, s katero pa ne moremo biti zadovoljni. V obeh pogledih je »Peščeni grad« značilen primer, zato si kaže film sam in oba navedena razloga približe ogledati.

### Umetnost in tehnika

Boštjan Hladnik je s svojim prvim celovečernim igranim filmom »Ples v dežju« na mah osvojil našo kritiko. Res je ta film razen tega, da je odkril za film igravko Dušo Počkajevo, pokazal veliko Hladnikovo obvladanje filmskih izraznih

## Film

sredstev in potrdil, da je mnogo odnesel iz svojih francoskih šol (asistiranja Claudiu Chabrolu). Če bi bil zagledan v moderno tehniko filmskega izražanja, bi lahko celo rekel, da je dvignil slovenski film na evropsko, če že ne francosko raven — toda to bi po »Peščenem gradu« utegnilo zveneti hudobno! Zakaj s »Peščenim gradom« je Hladnik dokazal ne samo obvladanje filmske tehnike, ampak še bolj pomanjkanje umetniške moči in samoljubno precenjevanje lastnih sposobnosti. Tako filmsko ustvar-

janje, kot si ga je izbral Hladnik za »Peščeni grad« (in kot ga je odobril »Viba-film«!) — namreč improvizirano snemanje brez trdnega scenarija — zahteva genialnost Mozarta in še več. Končno je tudi s tem še premalo rečeno. Tako ustvarjanje filmski umetnosti sploh ne ustreza. Film je kolektivna in strogo disciplinirana umetnost, to ni umetnost, v kateri bi en sam človek v strnjem ustvarjalnem zanosu lahko ustvarjal svoje vizije sveta. Posebno še, če ta človek ni res polnokrven umetnik, ampak samo zelo spreten tehnik, in če je njegova vizija sveta medla in zamegljena s samoljubno zagledanostjo v »čisto filmsko obliko«.

To dvojje lahko trdimo za ustvarjalca »Peščenega gradu«, filma, ki je zgolj skupen tehnično zanimivih (pa še tu ne moremo ločiti, kaj je režiserjeva in kaj snemavčeva zasluga) toda vsebinsko strašno revnih domislic. Te so povrh vsega popolnoma neživljenjske — nimajo nikake zveze ne le z našim, ampak sploh z nobenim življenjem — so človeško povsem neresnične in nemogoče. Razen tega so te »epizodice«

velikokrat nabite s seksualnostjo, katere namen je, privabiti gledavce in nič več — je prazna in umetniško neupravičena, ker nima nobene opore v čustvenem doživljanju junakov. Tak kot je, »Peščeni grad« mladega človeka ponižuje v malomeščanskega uživača, ki se brez čustvene prizadetosti in moralnega vrednotenja predaja avtomobilskim avanturam in bolj ali manj perverzним seksualnim igrarim — in ki s publicami razglašča nevrednost sveta in svoje »uporništvó«.

### »Čisti film«

Morda sem šel malo predalet — ker sem skušal vse tisto, kar človek najde v »Peščenem gradu«, jemati resno. To pa je po vsej verjetnosti zgrešeno, zakaj avtorju tega filma gotovo ni šlo predvsem za izpovedovanje določenih »idej« in »svoje vizije sveta« — toda način, kako je to storil, dela njegovo delo še bolj neodgovorno.

Morda je Hladnik (in tisti, ki skušajo zagovarjati njegove »Peščeni grad«) mnenja, da film ni več mlada umetnost in da le »dokler je umetnost mlada, je med njeno vsebino in izraznimi sredstvi neka naravna, neproblematična zveza, se pravi, iz tematike vodi neposredna pot v oblike. Ščasoma pa se te oblike ločijo od snovi in postanejo samostojne tvorbe, čedalje bolj prazne, da so nazadnje razumljive le še čisto tankemu sloju« (Arnold Hauser, »Socialna zgodovina

umetnosti in literature«, II. izvodnje filma (majhna, »cedel, str. 453). Sicer lahko tak razvoj v filmski umetnosti (»novi val« itd.) in drugod opazimo tudi in predvsem na Zahodu. Toda socialistična družba se s takim razvojem ne more zadovoljiti v nobeni umetnosti, najmanj pa v filmski. Film ni slikarstvo, kjer si vsakdo lahko po mili volji kupi platno in barve in nanj packa kakor ga je volja — saj sam nosi vse stroške in ves riziko svojega početja. Pri filmu pa ni tako. Tu so potrebna za posamezno delo milijonska sredstva — in to

### Družbena sredstva

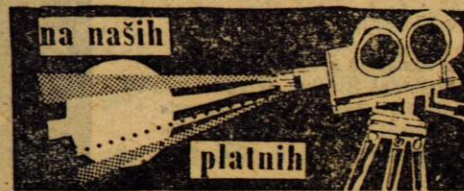
Zato odgovornosti ne more nositi in je tudi dejansko ne nosi posameznik ali točneje glavni ustvarjavec filma — režiser. Tudi Hladniku ne moremo naprtiti vse odgovornosti za »Peščeni grad«, kakršnega si je iz peska sezidal nekam v oblake, ki pa so se mu razblinili. Glavno odgovornost nosijo vsi organi producenta — »Viba film«, ki je lahko miselno in neodgovorno investiralo družbena sredstva že v »Minuto za umor«.

Če je bil za podjetje privlačen »modernejši« način pro-

izvodnje filma (majhna, »cenena« snemalna ekipa, »ceneno« snemanje na prostem) in če ga je prevarila dozdevna umetniška sila, ki jo je Hladnik dokazal v »Plesu v dežju« — ga to še ne opravičuje, da je dopustilo hudo tvegano snemanje brez trdnega scenarija. Morda so bili Hladnikovi obeti za ta film veliki (sodobna tema, posledice vojne, psihološki podtoni, seksualna drznost) — toda z malo več kot golo besedo se pač ne daje na razpolago milijonov!

Bodimo si na jasnem: »Peščeni grad« nam ni bil potreben in »peščeni gradovi«, ki bi jih morda še želeli postavljati vase in v prazne filmske oblike zagledani filmarji na obali naše omejene filmske proizvodnje zmogljivosti, nam ne bodo nikoli potrebni. Postavljajmo raje navadne hiše, delavske in kmečke, stare in nove, v katerih bodo živeli nekdanji sedanjí in bodoči naši ljudje — da jih bomo videli in prepoznali. Take — kot je bil »Tistega lepega dne« in kot bo (upajmo!) filmski prenos Prežihovih Samorastnikov — »Pankriska mati«.

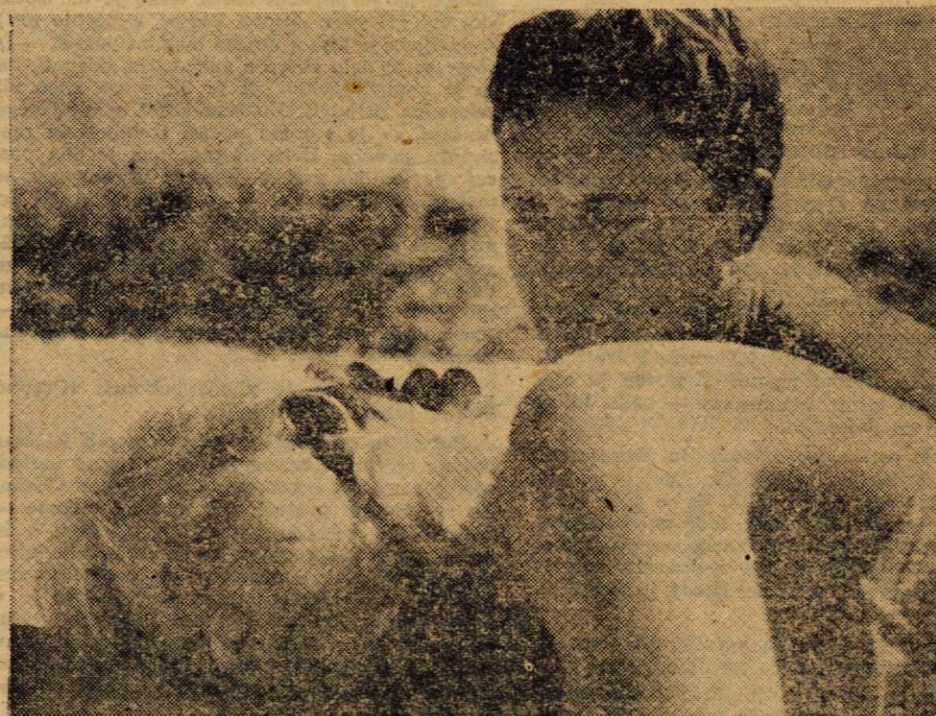
DUSAN OGRIZEK



NA NAŠIH PLATNIH »SKUII)IO STANOVA-NJE« je filmski prenos znane istoimenske komedije Dragutina Dobričani-na. Čeprav je film Marjana Vajde samo enostaven prenos popularne gledališke komedije na račun stanovanjske stiske, je zabaven in poln smeha. Največ zaslug za to ima naš priljubljeni televizijski in filmski komik Miodrag Petrović-Čkalja; razen njega igra med drugim še Mile-na Dravić.

»MOZ Z ZLATO PISTOLO« ameriškega režiserja Edwarda Dmytryka je eno najboljših del v klasični tradiciji westerna. V posebno odliko je temu filmu v westernih ne tako pogosta psihološka utemeljenost in plastičnost osrednjih likov, za kar imajo največje zasluge trije odlični igravci: Richard Widmark, Anthony Quinn in Henry Fonda.

»STAVA PRI DEKLE-TIH« sovjetskega režiserja Jurija Čuljukina je prijetno delce o skupini fantov in deklet v sibirskem delovnem taborišču. Doživlje filma pa je mlada Nadežda Rumjanceva, ki je za to svojo vlogo lani dobila nagrado na festivalu v Mar del Plati.



Alli so to naši mladi ljudje? Ne, to sploh niso ljudje. To so lutke iz papirja, brez misli in čustev, ki govorijo papirnate dialoge!



»Domnevam, da zelo dobro igrate domino.«  
Mr. Cust je zaradi te opazke, kot se je zdelo, postal silno razburjen. »Jaz... jaz... da, mislim... da res...«

»Napeta igra, kajne, pri njej je potrebno zelo veliko spretnosti, ne?«

»Oh, čudovita igra — prekrasna! Ko sem bil še v pisarni, smo vedno igrali med obedom, ko smo šli v lokal h kosilu. Čudili bi se, če bi videli, kako hitro ta lepa igra spoprijateljci čisto tuje ljudi med seboj!«

Glasno se je zasmel. »Spominjam se moza — zapomnil sem si ga, ker mi je rekel nekaj, česar ne bom nikoli pozabil — pri kavi sva začela v razgovor, potem pa sva igrala domino. Po dvajsetih minutah mi je bilo, kot da sem poznal moza že vse njegovo življenje!«

»Kaj vam je pa rekel?« je vprašal Poirot.

Mr. Custovo obličje se je pooblačilo. »Kot bi me bil kdo udaril po glavi, tako strahovito me je prizadelo to, kar je rekel! Namreč, da ima vsakdo svojo usodo zapisano na roki. Pokazal mi je svojo roko in črte, ki so nakazovale, da mu bo dvakrat grozila nevarnost utopitve in res bi bil dvakrat kmalu utonil. Potem pa je pogledal še mojo roko in mi je povedal zelo čudne stvari: Da postanem eden najboljših znanih ljudi na Angleškem, preden umrjem. Da bo vsa dežela govorila o meni. Toda rekel je — rekel je...«

Glas mu je odgovoril. Jecljaje je zastokal...

»No?« Poirotov pogled ga je prevzel. Cust ga je pogledal, se ozrl vstran in zopet obvisel s pogledom na njegovih očeh...

»Dejal je — da — da ne bom umrl naravne smrti — smejal se je, pogledal še enkrat mojo roko in rekel: »Saj to je skoraj tako, kot da bi končali na vislicah,« potem pa se je spet zasmel in dejal, da se je samo šafil...«

Umolknil je. Njegov pogled se je odtrgal od Poirota in je begal po sobi sem in tja... »Moja glava...! Toliko trpim... Te bolečine so včasih grozovite... in dostikrat ne vem, ne vem... kaj...«

Telo se mu je streslo in se sesedlo. Poirot se je nagnil naprej in je rekel čisto mirno, pa zelo odločno:

»Vendar dobro veste, da ste storili te umore?«

Mr. Cust je pogledal kvišku. Njegov pogled je bil miren in odkrit: »Da,« je dejal, »vem!«

»Zakaj ste jih storili pa ne veste, kajne?«

»Mr. Cust je odkimal z glavo. »Ne, tega pa ne vem!«

34

### POIROT POJASNUJE

Sedeli smo v napetem pričakovanju, zakaž Poirot nam je dal poslednja pojasnila o zadevi ABC.

»Od začetka me je zaposlovalo vprašanje: zakaj. Hastings je dejal včeraj, da je zadeva končana, jaz pa sem mu odgovoril, da je zadeva človek. Zagonetna ni bila serija umorov, temveč morivec. Zakaj je imel za nujno, da stori te umore? Zakaj je izbral mene za nasprotnika? To, da je mož blazen, ni nikak odgovor. Nič ni bolj bedasto, kot trditi, da počenja človek neumnosti, ker je neumen. Blaznež ravna tako smotno in premišljeno kot kak normalen človek — če upoštevamo pri tem seveda njegovo izjemno zrelost. Če gre — denimo — kak človek na sprehod, pokrit samo s predpasnikom okrog ledij, ga imamo za prismojcnega. Če pa vemo, da si mož utvarja, da je Gandi, se nam dozdeva njegovo ravnanje popolnoma pametno in logično.

V našem primeru pa je šlo za to, da smo si zamislili človeka, po katerega miselnosti je bilo logično in razumno, da stori štiri ali več umorov in jih pisмено napove Herculu Poirotu.

Moj prijatelj Hastings vam bo potrdil, da sem bil že po prejemu prvega pisma v skrbeh in da se nisem spoznal. Takoj sem imel občutek, da pri tem pismu nekaj ni v redu.

»V tem ste imeli tudi popolnoma prav,« je pripomnil Clarke suhotno.

»Da, toda pri tem sem storil hudo napako: ostal sem kratko in malo pri omenjenem občutku in ravnal z njim kot z neko svojo notra-

njo navdihnjenostjo. Toda v uravnovešeno in razumno misleči glavi ni navdihnjenosti in ni navdihnjenih domislekov! — Lahko si seveda ustvarjaš svoja mnenja — in sicer zmotna ali pravilna. — Če so pravilna, potem pravimo temu notranja navdihnjenost, če pa so zmotna, potem navadno ne govorimo več o tem. Toda dostikrat pravimo, da je navdihnjenost tisto, kar je v resnici na logičnem zaključku ali na izkušnji temelječ vtis. Če domneva širokovnjak, da je kaka slika, kak kos pohištva slab ali kak dek ponarejen, potem je ta domneva ali vtis utemeljen z neštevilnimi majhnimi posamičnostmi in znaki. Zaradi njegove izkušnosti mu ni treba vseh teh znakov zaporedoma preizkušati pod povečevalnim steklom — zaključek je vendarle trdno prepričan, da nekaj ni v redu. Nikakor pa to ni navdihnjenje, temveč na izkušnji utemeljena domneva ali vtis.

Dobro tedaj! Priznavam, da prvega pisma nisem dojemal s tega stališča. Le izredno me je vznemirjalo. Policija je menila, da je potegavščina. Jaz sem ga jemal resno! Prepričan sem bil, da se bo v Andoveru dogodil umor. In dogdil se je, kot vsi veste.

V tej dobi še ni bilo mogoče razbrati — kot sem si dejal — kdo je morivec. Edino, kar sem mogel poskušati, je bilo, da sem si zamišljal, kakšen bi utegnil biti morivec. Imel sem določna dokazila. Pismo, način, kako je bil umor storjen, osebnost žrive. Kar sem moral razkriti, je bil nagib za zločin in nagib za pismo.



čena dokazila. Pismo, način, kako je bil umor storjen, osebnost žrive. Kar sem moral razkriti, je bil nagib za zločin in nagib za pismo.

»Šla po senzaciji!« je menil Franklin Clarke.

»Občutek manjvrednosti bi bilo zadostno pojasnilo za to!« je pristavila k temu Tora Grey.

»To je bilo kajpada najboljše. Toda čemu to pismo name, na Herculu Poirotu? Saj bi bil vzbudil mnogo večjo pozornost, če bi bil poslal pisma na Scotland Yard. In še večjo, če bi jih bil poslal na kak časopis. Ta ali ona redakcija bi bila prvo pismo najbrž pustila v nemar, toda po drugem umoru bi si bil ABC lahko gotov najvedje senzacije, ki jo kak časopis lahko sploh in scenira. Zakaj torej Hercule Poirot? Ali gre morda za osebni povod? V pismu je bila majčkna ost proti inozemcem — toda to ni bilo dovolj za pojasnilo.

Potem je prišlo drugo pismo in drugi umor — Betty Barnardove v Bexhillu. Zdej je bilo že jasno — kar sem bil že slutil, da se bodo namreč umori vrstili po abecedi, toda ta okoliščina, ki se je nekaterim ljudem zdela kot dokončna, ni pri meni popolnoma nič spremenila najvažnejšega vprašanja, namreč: Zakaj je ABC te umore moral storiti?«

Margareta je sunkoma zganila: »Ali ne obstaja nekaj takega kot sla po ubijanju?«

Poirot se je obrnil k nji. »Prav imate, gospodična. Je nekaj takega! Toda tukaj ta sla v oko-

liščinah, ki so spremljale umore, ni prišla do izraza. Duševno bolan človek, ki ga prevzame sla, da bi moril, bo umoril kolikor mogoče veliko ljudi. To je nenasična strast. Vodilna misel takega človeka pa je — skriti se, zbrisati sledove za seboj — ne pa jih oznanjati! Če si ogledamo te štiri žrtve oziroma prve tri, saj o četrti, o Mr. Downesu ali Mr. Earfieldu, vem le zelo malo, potem spoznamo naslednje: Zločinec bi bil te umore storil, če bi jih le hotel, kaj lahko, ne da bi padel sum nanj. Za policijo bi bili domnevni zločinci Jean Asher, Donald Fraser ali Margareta Earnard, morda tudi Mr. Franklin Clarke, zasledovala bi jih, tudi če bi ne imela za zločin direktnih dokazov. Nihče pa ne bi bil prišel na misel iskati storivca v neznanem in neznanem slaboumnem. Zakaj je mislil morivec, da mora obrniti pozornost nase? Morda zato, ker je moral pri vsakem truplu pustiti izvod voznega reda ABC? Ali je bil to njegov konjiček? Ali je bilo nekaj, kar je bilo v zvezi z železniškimi voznimi načrti?«

V tem razdobju mi je bilo nemogoče živeti se v morivca. Tako prav gotovo ni ravnal brez velikodušnosti — ker ni prenesel dejstva, da bi utegnil biti osumljen umorov kak nedolžen človek. Na to najvažnejše vseh vprašanj nisem našel odgovor, vendar pa sem našel nekaj ugotovitev o morivcu.

»Kaj na primer?« je vprašal Fraser.

»Da ima tabelarično usmerjenega duha. Njegovi zločini so si sledili v alfabetskem zaporedju — to mu je bilo pomembno. Na drugi strani pa ni imel nikakega nagnjenja za kako določeno vrsto žrtev — Mrs. Asherjeva, Betty Barnardova, sir Carmichael Clarke — so si bili povsem različni. Sovraštvo do žensk tudi ni bilo po sredi, kakor tudi ne sovraštvo do kake določene starostne dobe — in to se mi je zdelo posebno pozornost vzbujajoče. Če mori človek kar na slepo, potem dela to, da bi odstranil vsakogar, ki mu je na poti ali ki vzbuja njegovo jezo. Alfabetno zaporedje dokazuje, da v tem primeru temu ni tako. Drugi tip morivcev izbira navadno določeno kategorijo žrtev — vedno skoro take nasprotnega spela. Pri ravnanju ABC pa se je zdelo, da ni prav nič izbirčnosti, kar mi spet ni šlo v račun, če sem se domislil alfabetskega zaporedja. Le malenkostno ugotovitev sem si mogel dovoleti, namreč: uporabljane ABC voznega reda je kazalo — kako bi temu rekel — na človeka, ki ima izrazit smisel za železnico. Kaj takega se pri moških češče pojavlja kot pri ženskah. Dečki se mnogoraje igrajo železnice kot deklice. Obenem pa bi to utegnili kazati na nedozorelega človeka, pri katerem nedozorelost še prevladuje.

»Smrt Betty Barnardove in izvedba dejanja samega sta mi tudi dala neke migljaje, posebno mnogo pa je pojasnil način, kako je bil zločin storjen! (Prosim, gospod Fraser, oprostite mi!) Zadržana je bila s svojim lastnim pasom — iz česar se je dalo skoro z gotovostjo sklepati, da jo je usmrtil nekdo, ki je bil z njo znan ali celo njen prijatelj. Ko sem slišal opis njenega značaja, se je v meni počasi izoblikovala morivčeva podoba. Betty Barnardova je bila precej spogledljive narave. Rada je imela postavne moške. ABC je tedaj — če jo je pripravil do tega, da je šla z njim ven — moral biti dokaj mikavna pojava. Scena na obali je bila približno takale: Mož občuduje njen pas. Ona si ga odgne, on pa ji kot za šalo dene okrog vratu, reče morda še: »Zdej vas bom pa zadavil!« — Vse seveda v šali. Ona se smehlja — on zategne krepkeje —

Donald Fraser je planil pokonci: »Gospod Poirot, prosim vas, nehajte!«

Poirot je zamahnil z roko. »Dovolj! Ničesar več ne rečem! Končano je! Preidimo na naslednji primer! Na umor sira Carmichaela Clarka. Tu se zločinec poslužil spet prvotne metode — uboja. Tudi tukaj spet abecedna blodnost — le nekaj me nekoliko moti: če bi hotel biti dosleden, bi bil moral morivec tudi kraje umorov izbirati po določenem vrstnem redu. Če je v knjigi kurzov Andover pri črki A na 155 mestu, potem bi moral biti kraj drugega umora prav tako 155 ali pa 156, nato pa C 157. Ne le osebe, temveč tudi kraji so, kot se zdi, preveč poljubno izbrani.



# Robot - prometnik

Pred nedavnim smo lahko brali, da so že preizkusili avtobuse, ki brez voznikov vozijo po ulicah. Temu neobičajnemu »robotu« pa se je danes pridružil »robot-prometnik«, ki ima nalogo, da stalno nadzoruje promet na cestnih križiščih in pomaga pri hitrejšem in boljšem prometu.

Kako robot opravlja svojo dolžnost? Na vseh štirih straneh križišča, so v razdalji 80

soko frekvenčno magnetno polje, v katerega mora priti vozilo.

Tako robot dobi informacije o vozilih, ki se približujejo, in kakor hitro se pojavi v oddaljenosti približno 100 metrov, začne »robot« razmišljati, kako naj postopa.

Ce hkrati prihaja tudi vozilo iz druge ulice, robot v trenutku preračuna, katero vozilo bo prej prišlo do križišča, in da tistemu tudi prednost.

Ta robot prav tako nadzoruje tudi prehod za pešce, a daje vozilom seveda vedno prednost, tako da se nikoli ne izgubi niti sekunda.

Ceprav so to šele prvi poskusi, da bi se rešilo vprašanje prometa, predvsem vlemestnega, bodo nekoč prav gotovo na vseh ulicah in križiščih taki ali podobni roboti, ki jih bodo upravljali iz glavnega prometnega centra.

**mlada  
rast**

do 100 metrov v asfalt vgrajeni okvirji iz žice, v katere prihaja tok iz robota. Zato nastaja tako imenovano vi-

## Golob in kokoš

Pri neki hiši so imeli goloba in kokoš. Kokoš je ponosno hodila po dvorišču, iskala zrnje in podila poniž-

nega goloba, kadar je priletel na tla. Tako je bil golob vedno lačen. Kokoš je govorila: »Jaz sem gospodar na dvorišču, zato mi golob ne bo pobiral zrnja, ki je namenjeno meni.«

Nekega dne pa je odšel gospodar v mesto. Zjutraj je natresel zrnja v koritce in kokoš ga je takoj pozobala. Opoldne ni bilo nikogar, ki bi nasitil kokoš in goloba. Golob je zletel na polje in se najedel, kokoš pa je žalostno hodila po dvorišču in gledala zadovoljnega goloba. Nato mu je rekla: »O, golob, kako si lep, kako se ti lesketa perje. Bodi tako dober in mi prinesi s polja malo zrnja.«

Golob je zagrulil, se vzdignil v zrak in rekel: »Kar z menoj poleti, če moreš. Saj imaš krila.« Kokoš, ki je opazila, da se golob norčuje iz nje, je postala bolj ponižna. Z golobom sta nato postala dobra prijatelja.

MILENA MOHORIC

## Ne izposojaj si pri meni

K bogatašu je prišel človek, ki nikoli ni vračal dolgov, in mu je rekel:

»Prišel sem k tebi, z eno samo prošnjo.«

Bogataš je takoj vedel, da hoče človek denar. Hitro se je znašel in dejal:

»Vse, kar hočeš, vse ti bom izpolnil. Toda, tudi jaz imam eno samo prošnjo — najprej ti izpolni mojo, potem pa jo bom jaz tvojo.«

»Prosim te, povej mi, kaj želiš?« je odvrnil človek.

»Prosim te, ne izposojaj si pri meni!«

Valja je imela prav posebnega »konjička«: zbirala je gumbke. Kakšne vse je imela: svilene, steklene, iz plastike in kovine, okrogle, štirioglate, velike in male.

— Sedaj imam v svoji zbirki točno 625 gumbov! — se je pohvalila Valja.

— Zares veliko. Kje pa jih imaš? smo jo vprašali.

— V posebnih škatlicah. Gumbke s srca posebej, prav tako tudi gumbke za plašče, v posebni Ponosno naš je pogledala, potem pa rekla: — Oh, ko bi zbrala vsaj tisoč gumbov!

— Poslušaj Valja, zakaj jih pravzaprav shraniš? smo jo vprašali, ker kar nismo mogli razumeti tega nenavadnega »konjička«.

— Kako — »zakaj?!« se je pričela jeziti Valja. Kot da drugi ljudje nimajo raznih zbirk. Tudi moja zbirka je prav zanimiva. Ali ste — na primer — slišali za gumb z osmimi luknjicami? Prav gotovo niste!

Mislili smo. Valja se bo gumbov naveličala in prenehala bo zbirati. Toda to se ni zgodilo. Po cele dneve jih je zlagala in razporejala in za ničesar drugega se ni zanimala.

## GUMBI

Zbrali so se otroci. Nekdo pripoveduje, kaj je prebral, drugi o razstavi slik. Valja pa poslušala, poslušala in nenadoma reče:

— Kaj to! Včeraj sem dobila nov — vijoličast gumb. Pomislite — vijoličast!

Kazalo je, da zanjo v življenju ni ničesar bolj zanimivega in bolj privlačnega od gumbov

in da vsa dogajanja gleda skozi male luknjice svojih gumbov. In kaj lahko vidiš skozi take luknjice? Pa čeprav jih je tudi osem!

Valja se mora začeti zanimati za kaj drugega, so se odločili na pionirskem sestanku. In dogovorili so se, da bodo skupno odšli v gledališče, da si ogledajo Gogoljevo komedijo — »Revizor«. Valja je šla brez volje, samo toliko, da povabila ni odklonila. In v gledališču se je Valja na veliko veselje tovarišev popolnoma spremenila. Ni odmaknila oči od odra, glasno je odobravalava in ploskala. Ob koncu, ko smo odhajali, je rekla:

— To pa je nekaj!  
— Ti je uga'alo? — smo jo vprašali.  
— Kako le, da mi ne bi ugajalo?! Toda od vsega najbolj mestni stražar!  
— Toda zakaj prav stražar? smo se začudili.  
— Kako — »zakaj?!« Kaj niste videli, kakšne gumbke je imel?! Takih še nimam.



Po semestralnih počtnicah, ki so bile zaradi zime nepričakovano dolge, je sedaj zopet najbolj živahno pri knjigah in zvezkih

## Drobni ptički

Ptički drobni žvrgolijo, ker nič hrane ne dobijo. Mraz in sneg jim preti, pionir pa zanje poskrbi.

Pionirji hiške naredili, ko pa prišla bo vigred, ptičkom kaške natrosili, ptički peli bodo spet.

JADRANKA JAGER

## Naša Metka

Metka s torbo že hiti. Kam, le kam se ji mudi? Boji se, da bi zamudila, ker učiteljica bi se nad njo jezila.

V šoli pravkar pozvoni, ko Metka v klop že prihiti; trese se in trepeta, da ji srce kar ropota.

Ko domu opolne prihiti, takoj mamiči spregovori, da zamude tokrat ni bilo in da je vse v redu šlo.

ANICA ROPOTAR

## Kratko - zanimivo

### Kače

Kača, ko se izleže, najprej pregrizne lupino, nato pogleda okoli sebe, pa se previdno spet umakne nazaj v lupino. Čez nekoliko minut to spet ponovi in tako porabi več ur, da prav oprezno nazadnje popolnoma zleze iz lupine.

### Gosi in medvedje

Gosi in medvedje prenesejo najhujši mraz. Medtem ko beli medvedje lahko zdržijo tudi pri —80 stopinjah, ostali sesavci prenesejo največ 45 stopinj, a gosi celo več kot —100 stopinj.

### Nestrupena kača

V Braziliji gojijo na farmah kot domačo žival neko vrsto nestrupenih kač, ki morijo miši. Dostikrat si farmarji kačo posojajo med seboj in tako v 2—3 tednih očistijo vse prostore, kjer so gospodovale miši.

### Kamela in morska voda

Človek in žival se nikakor ne moreta odježati z morsko vodo, ker povzroča še hujšo žejo, edino kamela si poteši žejo tudi z morsko vodo, čeprav vsebuje precejšnje količine soli.

### Cepljenje otrok

Pred več tisoč leti so predniki današnjih Mehikancev cepili otroke proti kačjemu ugrizu tako, da so z zobmi strupene kače grebli po otrokovi koži na plečih. Ta način cepjenja se je v nekaterih krajih ohranil celo do danes.



# H O R O S K O P Križanka št. 9

Velja od 2. do 9. marca

**OVEN** (21. 3.–20. 4.) – Gmotni položaj se utrdi, čustvene razmere pa še ne. Omalovaževanje nasvetov in predlogov sorodnika se ti maščuje. Otreseš se nekaterih predsodkov. Pismo z očitki.

**BIK** (21. 4.–20. 5.) – Zaradi pretirane iznajdljivosti te bodo gledali postrani. Okoliščine omogočijo uresničitev nekega podviga. Ne žali ljudi z ošabnostjo. »Družinska barka« na nemirnem morju. Pazi na zdravje in privoščiti si počitek.

**DVOJČKA** (21. 5.–20. 6.) – Poudarila se bo prilika za postavitev nekaterih zahtev. Manjši spor s sodelavci zaradi nekega finančnega vprašanja; spoprimeš se s trdoglavo mlajših. Otrsi se čustev, ki prinašajo samo nevšečnosti. Obisk.

**RAK** (21. 6.–22. 7.) – Zaskrbljenost zaradi nepredvidenih stroškov bo hitro minila. Trmasto vztrajaj pri nekaterih poslovnih

zahtevah. Uspeh bo boljši kot je bilo predvideno. Zadovoljstvo v družini. Radovednost ti koristi.

**LEV** (23. 7.–22. 8.) – Rahlo razočaranje na sentimentalnem področju et že spravi v obup. To bo terjalo precej truda, da ne bo trpelo skupno delo. Preobremenjenost z delom. Neka želja se nepričakovano izpolni. Nekomu preveč zaupaš. Zanimanje za odnose drugih ti ne prinese koristi.

**DEVICA** (23. 8.–22. 9.) – Zaupana ti bo večja odgovornost. Nekomu, ki čaka na tvojo pomoč, pomagaš. Pri reševanju sporov s prijatelji se nekaj zavozlja. Pismo.

**TEHTNICA** (23. 9.–22. 10.) – Prehodno nerazpoloženje te bo pripeljalo do pretirano kritičnih stališč. Samo razmišljanje za rešitev osebnih problemov ne prinese koristi. Prijatelj se izkaže.

**SKORPIJON** (23. 10.–22. 11.) – Maščuje se precejevanje lastnih sposobnosti. Ugodiš prošnjam za

denar, za ljubezen pa jih odbijaš. Sprijaznil se boš s pogoji domačih. Občutljivo zdravje.

**STRELEC** (23. 11.–22. 12.) – Iskreni prijatelji pomagajo pri uresnitvi čustvenega načrta. Naključje olajša poslovno delo. Izogneš se ljubosumju, izdatkom pa ne.

**KOZOROG** (23. 12.–20. 1.) – Z odločnim stališčem preprečiš špekulacijo. Uspelo ti bo premagati negotovost v čustvenih zadevah, finančnih težav pa ne. Izlet.

**VODNAR** (21. 1.–19. 2.) – Uveljaviš se s svojo prepričevalnostjo. Sivi lasje zaradi družinskega spora. Nedavno srečanje ti ogreva srce. Skrbno skriješ postranski zaslužek, ki ga lahko miselno zapraviš.

**RIBI** (20. 2.–20. 3.) – Perspektivno priznanje za dosedanje prizadevanje v službi bo terjalo precej samoopovedovanja. Obrekovavce razorožiš, drago osebo pa še prepričuješ in dokazuješ zvestobo. Naporni izlet. Z darilom te presenetijo.

1	2	3	4	5	6
7					
8					9
10				11	
12			13		
		14			
15					

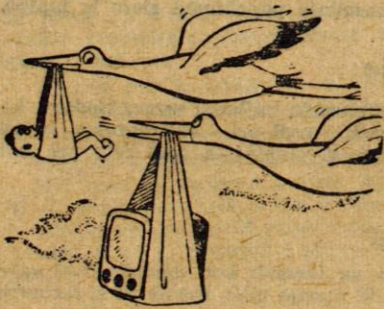
Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično.

1., 1. vrsta glasbila, 7., 2. stopnja, 8., 3. varuhi ognjišča pri starih Rimljanih, 9., 14. kemijski simbol za iridij, 10., 4. prizor, 12., 5. avtomobilska oznaka Sarajeva, 13., 11. jarec, 14., 9. zamisli, 15., 6. cvetna mačica.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 8

VODORAVNO: Platon, 7. ricinus, 9. Ada, 10. Aja, 11. GO, 12. svet, 13. slani, 14. kolos, 16. umik, 17. ha, 19. rak, 20. suh, 21. akacija, 23. arijec.

Staro in novo

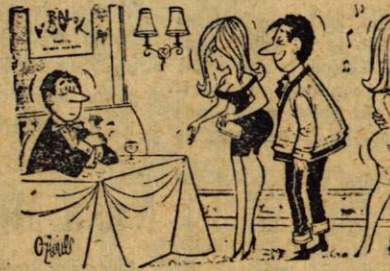


V zaporu



— Vi ste prvič v zaporu, kajne?

Namestnik



— Ker ti plešeš samo valček, sem pripeljala še fanta za twist!

Brez besed



»To slutimo mi, za gotovo pa ne vemo,« je naglo odvrnil. »Sicer je pa bilo do Hotha predaleč, tudi če bi se nam prodor posrečil, bi bili zaradi pomanjkanja goriva običajni v stepi.« Potem me je odpustil. Ko je bil stotnik že pri

## Bitka na Volgi

vratih, je maršal vprašal: »Kako dolgo bomo še vzdržali s sredstvi, ki jih imamo, Toepke?« »Največ še štiri tedne.«

Božič v kotlu

Večer pred božičem je izdal lje. Za ta večer je bil dovoljen dvojni obrok hrane, čeprav se je zdelo, da je to nesmiselno.

Tisti večer je šel major Rettenmayr od II. bataljona 573. pešpolka s svojim pribočnikom v kotlino Gerodišče. Med potjo je naletel na vojaka, ki je sedel ob poti v snegu. »Kaj je s teboj?« Molk. »Si bolan?« Vojak je odmajal z glavo. »Si utrujen?« Vojak je prikimal. Major in pribočnik sta ga dvignila in peljala do bližnje sanitetne postaje. Tam so ga preiskali. Diagnoza: popolna izčrpanost. Čez eno uro je bil vojak mrtev.

Takrat so sedeli vojaki 37. polka protiletalske artiljerije v bunkerju na letališču Pitomnik pri Stalingradu. Grizlj so trde skorje kruha, ki so ga še imeli. Poslušali so spored »velikonemškega« radia. Ko so v sprejemniku začuli glas: »Kličemo Volgograd,« jim je borni grizljaj zastal v grlu...

Takrat je general Seydlitz povabil častnike svojega štaba v svoje zaklonišče. Po kratkem nagovoru jim je razdelil božična darila – vsakemu košček kruha...

Takrat se je prebijal skozi sneg ordonanc 64. polka oklopnih grenadirjev. Kakih osemsto metrov za prvimi linijami je bila sanitetna postaja z ranjenci. Ordonanc

je prinesel ranjencem povelje, da morajo še to noč vsi naprej v prve linije kot borci...

Takrat je pred linijami 194. pešpolka igral ruski prevoznik radio oddajnik nemške božične pesmi, v odmorih pa je klical glas: »Pridite vendar, predajte se, saj vendar želite še kdaj priti zdravi domov. Pridite!«...

Takrat sta dva stara podčastnika ukradla pri sosednjem pešpolku konja, zvečer so pri njuni četi pekli zrezke v čeladah...

General Čujkov poroča...

V severnem delu Volgograda tudi za najskromnejše božično praznovanje ni bilo priložnosti. Tam so se bili srditi boji. Poveljnik 62. ruske armade general Čujkov poroča: »24. decembra so začele enote 39. gardne divizije naskakovati predele utrdbe »Rdeči oktober«, ki jo je sovražnik srdito branil. Naši oddelki so po ogorčenih bojih dosegli zahodni rob utrdbe in tako popolnoma sklenili obroč okrog šeste armade. Boji na nož so trajali do

zore. Sovražnik se je trdovratno upiral. Nikakor ni hotel nazaj, ker bi se moral utaboriti na odprtem polju. Od 22 divizij šeste armade, ki so obkoljene, nam je stalo nasproti celih šest divizij. Zakaj je Paulus vrgel nasproti naši silno oslabei 62. armadi toliko sil? mi ni jasno, toda tako je bilo. Sovražnik se je iz bridkih izkušenj naučil, da se po pravih taktike ne da v porušeni stavbah niti napadati niti se braniti. Spretno je izkoristil trdneje zidana poslopja in kleti kot oporišča in mnogo truda nas je stalo, preden smo jih zavzeli. Tako je npr. morala udarna četa divizije Sokolov v poslopju »Rdeči oktober« docela porušiti glavni zid, preden je pregnala Nemce iz poslopja. Vse ceste in trgi so popolnoma prazni. Niti od nas niti od sovražnika se nihče ne upa na cesto, zakaj povsod prežijo ostrostrelci, ki jim nihče ne ubeži. Nemci se dostikrat borijo do zadnjega naboja. Do zdaj se niso predajali. Šele ko je bila razbita Mansteinova armadna skupina, je morala občutno padla. Mnogo vojkov, častnikov in generalov je posled obupalo nad rešitvijo s prodorom.